

---

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાતની વડી અદાલતમાં, અમદાવાદ ખાતે

૨૦૧૮નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૪૧

માં

૨૦૧૩નો આર/ખાસ દીવાની અરજી નંબર ૫૦

૨૦૧૮ની સિવિલ એપિલિકેશન (ઇન્ટરિમ રિલીફ માટે) નંબર ૧ સાથે

માં

૨૦૧૮નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૪૧

સાથે

૨૦૧૮ની દીવાની અરજી (જોઇન પાર્ટી માટે) નંબર ૭

માં

૨૦૧૮નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૪૧

સાથે

૨૦૧૮ની દીવાની અરજી (વધારાના પુરાવા માટે) સંખ્યા ૮

માં

૨૦૧૮નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૪૧

---

સાથે  
૨૦૧૯નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૯૭  
સાથે  
૨૦૧૯નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૮  
માં  
૨૦૧૩ની ખાસ દીવાની અરજી સંખ્યા ૫૦  
સાથે  
૨૦૧૯નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૯  
માં  
૨૦૧૩નો ખાસ દીવાની અરજી નંબર ૯૫૬૩  
સાથે  
૨૦૧૯નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૬  
માં  
૨૦૧૩નો ખાસ દીવાની અરજી નંબર ૯૫૬૩  
સાથે  
૨૦૧૯ની નાગરિક અરજી (વધારાના પુરાવા માટે) સંખ્યા ૬  
માં  
૨૦૧૯નો આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૬  
માં  
૨૦૧૩નો ખાસ દીવાની અરજી નંબર ૯૫૬૩

મંજૂરી અને સહી માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. આર. બ્રહ્મભટ્ટ  
અને

---

**માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડો. એ. પી. ઠાકર**

=====

|   |                                                                                                                           |     |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ૧ | શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?                                                  | ના  |
| ૨ | પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?                                                                                          | હા. |
| ૩ | શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?                                                                 | ના. |
| ૪ | શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે? | ના. |

=====

ડેડિકેટેડ ફ્રેટ કોરિડોર કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

જય સિંહ, પુત્ર શ્રી મેહર સિંહ

=====

**ઉપસ્થિતિ:**

અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧,૨,૩ માટે તેમજ સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧૦,૪,૫,૬,૭ માટે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી સાથે શ્રી રામનંદન સિંહ (૧૧૨૬)

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧,૨,૩ માટે વકીલ શ્રી જી. એમ. જોશી (૩૭૦)

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩, ૧૦૪, ૧૦૫, ૧૦૬, ૭૭, ૭૮, ૭૯, ૮૦, ૮૧, ૮૨, ૮૩, ૮૪, ૮૫, ૮૬, ૮૭, ૮૮, ૮૯, ૯૦, ૯૧, ૯૨, ૯૩, ૯૪, ૯૫, ૯૬, ૯૭, ૯૮, ૯૯ માટે વકીલ શ્રી કૌશલ ડી. પંડ્યા

---

સામાવાળા

(ઓ)

નંબર

૧૧,૧૨,૧૩,૧૪,૧૫,૧૬,૧૭,૧૮,૧૯,૨૦,૨૧,૨૨,૨૩,૨૪,૨૫,૨૬,૨૭,  
૨૮,૨૯,૩૦,૩૧,૩૨,૩૩,૩૪,૩૫,૩૬,૩૭,૩૮,૩૯,૪૦,૪૧,૪૨,૪૩,૪૪,  
૪૫,૪૬,૪૭,૪૮,૪૯,૫૦,૫૧,૫૨,૫૩,૫૪,૫૫,૫૬,૫૭,૫૮,૫૯,૬૦,૬૧  
,૬૨,૬૩,૬૪,૬૫,૬૬,૬૭,૬૮,૬૯,૭૦,૭૧,૭૨,૭૩,૭૪,૭૫,૭૬,૮ માટે  
વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પ્રશાંત દેસાઈ સાથે શ્રી રુતુલ પી. દેસાઈ (૬૪૯૮)

સામાવાળા (ઓ) નંબર

૧૦૭,૧૦૮,૧૦૯,૧૧૦,૧૧૧,૧૧૨,૧૧૩,૧૧૪,૧૧૫,૧૧૬,૧૧૭,૧૧૮,૧  
૧૯,૧૨૦,૧૨૧,૧૨૨,૧૨૩,૧૨૪,૧૨૫,૧૨૬,૧૨૭,૧૨૮,૧૨૯,૧૩૦,૧૩  
૧,૧૩૨,૧૩૩,૧૩૪,૧૩૫,૧૩૬,૧૩૭,૧૩૮,૧૩૯,૧૪૦,૧૪૧,૧૪૨,૧૪૩  
,૧૪૪,૧૪૫,૧૪૬,૧૪૭,૧૪૮,૧૪૯,૧૫૦,૧૫૧,૧૫૨,૧૫૩,૧૫૪,૧૫૫,  
૧૫૬,૧૫૭,૧૫૮,૧૫૯,૧૬૦,૧૬૧,૧૬૨,૧૬૩,૧૬૪,૧૬૫,૧૬૬,૧૬૭,૧  
૬૮,૧૬૯,૧૭૦,૧૭૧,૧૭૨,૧૭૩,૧૭૪,૧૭૫,૧૭૬,૧૭૭ માટે અર્યના ચુ.  
અમીન

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૮ માટે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. આર. બ્રહ્મભટ્ટ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડો. એ. પી. ઠાકર

તારીખ:૨૫/૧૦/૨૦૧૯

સીએવી ચુકાદો

(દ્વારા: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડો. એ. પી. ઠાકર)

---

૧. આ તમામ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો લેટર્સ પેટન્ટ અપીલના કલમ ૧૫ હેઠળ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૫૦/૨૦૧૩ ની સાથે સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૯૫૬૩/૨૦૧૩ માં પસાર કરાયેલા સામાન્ય ચુકાદો અને આદેશ તારીખ ૨૬/૧૦/૨૦૧૮ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે, જે દ્વારા વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પરિપત્ર નંબર એચક્યુ/એચઆર/૩/Prom.Pol./૧૩ તારીખ ૨૪/૦૪/૨૦૧૨ માં સમાવિષ્ટ પ્રમોશન પોલિસી ૨૦૧૨ ની કલમ ૮(બ) રદ કરી છે અને બાજુ પર મૂકી છે જેના દ્વારા ડેડિકેટેડ ફ્રેઈટ કોરિડોર કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા લિમિટેડ (ત્યારબાદ જેને "કોર્પોરેશન" તરીકે ઓળખવામાં આવશે) એ સંસ્થામાં પ્રદાન કરેલ ડેપ્યુટેશનના સમયગાળાને કાયમી શોષણ પહેલાં ધ્યાનમાં લઈને પ્રમોશન માટે "નિવાસ સમયગાળા"ની ગણતરી કરવાનું નક્કી કર્યું હતું અને સદર કોર્પોરેશનને સમીક્ષા વિભાગીય પ્રમોશન સમિતિ યોજીને મૂળ અરજદારોના કેસ પર વિચાર કરવા અને કેસ મુજબ ૧૯/૧૧/૨૦૧૨ / ૦૧/૦૧/૨૦૧૩ થી તમામ આનુષંગિક લાભો સાથે મેનેજરના પદ પર અરજદારોને પ્રમોશન આપવા નિર્દેશ કર્યો છે.

૨. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા સામેના ચુકાદો અને આદેશ તારીખ ૨૬/૧૦/૨૦૧૮ થી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, કોર્પોરેશને

---

સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૫૦/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૪૧/૨૦૧૯ અને સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૯૫૬૩/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૬/૨૦૧૯ પસંદ કરી છે. જ્યારે, મૂળ સામાવાળાઓ નંબર ૫ થી ૭ એ સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૫૦/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૮/૨૦૧૯ પસંદ કરી છે અને મૂળ સામાવાળાઓ નંબર ૩ થી ૪ એ સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૯૫૬૩/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૯/૨૦૧૯ પસંદ કરી છે. જ્યારે, જે વ્યક્તિઓને મુખ્ય અરજી એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૯૫૬૩/૨૦૧૩ માં પક્ષકાર સામાવાળા તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા નથી તેમણે સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૯૫૬૩/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૯૭/૨૦૧૩ પસંદ કરી છે.

૩. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૫૦/૨૦૧૩ ની સાથે સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૯૫૬૩/૨૦૧૩ માં સામાન્ય ચુકાદો અને આદેશ પસાર કર્યો છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, આ તમામ અપીલો સમાન સામાન્ય ચુકાદો અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવી રહી છે, આ તમામ અપીલોની સંયુક્ત સુનાવણી થઈ રહી છે અને આ સામાન્ય આદેશ દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવી રહી છે.

---

૪. બાબતોમાં વિવાદ સમાન છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૫૦/૨૦૧૩ માંથી ઉદ્ભવતી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૪૧/૨૦૧૯ ની હકીકતોને મુખ્ય બાબત તરીકે લેવામાં આવે છે. તે નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે આ અપીલો પેઝિંગ રહે તે દરમિયાન, સંબંધિત અપીલકર્તાઓએ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના સામેના ચુકાદા અને આદેશ પર વચગાળાની રોક લગાવવા માટે અરજીઓ કરી છે. બંને બાજુના વકીલોને સાંભળ્યા પછી, આ કોર્ટે તારીખ ૧૮/૦૩/૨૦૧૯ ના રોજનો આદેશ પસાર કરીને સામેના ચુકાદો અને આદેશની કામગીરી પર રોક લગાવતો આદેશ પસાર કર્યો છે, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે આ બાબતોના વિચારણા અને નિર્ણયને કારણે જેઓ પ્રભાવિત થવાની સંભાવના છે તેવા તમામ લોકો માટે હાજર રહેવું ખુદ્દું રહેશે વર્તમાન કાર્યવાહીમાં સુનાવણી કરવામાં આવે અને અપીલકર્તાને આ આદેશ પ્રસારિત કરવા અને તેને નોટિસ બોર્ડ પર મૂકવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો જેથી તમામ રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓ કે જેઓ પ્રભાવિત થવાની સંભાવના છે તેની નોંધ લઈ શકે અને જોડવા માટે પગલાં લઈ શકે. આવા નિર્દેશ પર, પક્ષકાર તરીકે જોડવા માટે અનેક વ્યક્તિઓ આગળ આવી છે અને તદનુસાર, દરેક અરજીમાં, નિર્ણયથી પ્રભાવિત થવાની સંભાવના ધરાવતી વ્યક્તિઓ આ કોર્ટમાં આવી છે અને તમામ અરજીઓ મંજૂર

---

કરવામાં આવી છે અને, તેથી, તમામ કેસોમાં, અમુક વધુ અન્ય વ્યક્તિઓ પક્ષકાર સામાવાળા તરીકે જોડાઈ છે.

પ. સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૫૦/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૪૧/૨૦૧૯ અને સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૯૫૬૩/૨૦૧૩ માં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૬/૨૦૧૯ ના અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી સાથે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી રામનંદન સિંહ, લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૮/૨૦૧૯ અને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૬૮૯/૨૦૧૯ ના અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી કે. કે. શાહ, સામાવાળાઓ નંબર ૧ થી ૩ માટે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી જી. એમ. જોષી સાથે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી આઈ. જી. જોષી, સામાવાળાઓ નંબર ૧૧ થી ૭૬ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી પ્રશાંત દેસાઈ સાથે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી રુતુલ પી. દેસાઈ, સામાવાળાઓ નંબર ૭૭ થી ૧૦૬ માટે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી કૌશલ પંડ્યા અને સામાવાળાઓ નંબર ૧૦૭ થી ૧૭૭ માટે વિદ્વાન કાઉન્સિલ સુશ્રી અર્યના અમીનને સાંભળવામાં આવ્યા. રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીઓ અને સામેના ચુકાદો અને આદેશનું ઝીણવટપૂર્વક અવલોકન કરવામાં આવ્યું.

---

૬. અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી સાથે શ્રી રામનંદન સિંહે રજૂઆત કરી છે કે કોર્પોરેશન દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલી પ્રમોશન પોલિસી કાયદાકીય પોલિસી નથી અને તે ભારતના બંધારણની કલમ ૩૦૯ હેઠળ તૈયાર કરવામાં આવી નથી અને તે ન્યાયિક સમીક્ષાને પાત્ર નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે પોલિસી ઘડવાથી ક્યારેક વર્ગ વિશેષની વ્યક્તિ સાંભળવામાં આવી શકે છે પરંતુ તેનો અર્થ એ નથી કે પોલિસી અસ્પષ્ટ છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે પ્રમોશન અને સિનિયરિટી માટે સમાન માપદંડ હોઈ શકે નહીં. સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા અલગ શરત અને સિનિયરિટી નિર્ધારિત કરી શકાય છે.

૬.૧ કોર્પોરેશનની એચ.આર. પોલિસીનો સંદર્ભ આપતી વખતે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે પ્રમોશન માટે, તમામ કલમો ધ્યાનમાં લેવાની છે જેમાં કલમ ૫, ૮(બ) અને ૧૦(બ) નો સમાવેશ થાય છે. કલમ ૫ નો સંદર્ભ આપતી વખતે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે પ્રમોશન માટે, કલમ ૫ મહત્વપૂર્ણ છે. તેમના મતે, ઉચ્ચ પદમાં પ્રમોશન મેળવતા પહેલા નિવાસ સમયગાળો પૂરો કરવાનો હોય છે. કલમ ૮(બ) નો સંદર્ભ આપતી વખતે, વિદ્વાન કાઉન્સિલે રજૂઆત કરી છે કે પ્રમોશન નક્કી કરતી વખતે, કોર્પોરેશનમાં કાયમી ધોરણે શોષણ માટે કોર્પોરેશનમાં કર્મચારી દ્વારા વિતાવેલા

---

સમયગાળાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે, જે હકીકતે કોઈના અધિકારને અસર કરી નથી કારણ કે તેઓ તેમની શરૂઆતથી જ કામ કરી રહ્યા હતા. અરજદારોને તાત્કાલિક શોષણ નીતિ દ્વારા રોજગારી આપવામાં આવી છે. પરંતુ પ્રમોશન મેળવવા માટે, તેમણે સંબંધિત સમયગાળા માટે નિવાસની શરત સંતોષવી પડશે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે કલમ ૮(બ) માં હવે કોર્પોરેશન દ્વારા તારીખ ૧૮/૦૭/૨૦૧૭ ના રોજ કલમ ૮(બ)(૧) અને ૮(બ)(૨) દાખલ કરીને સુધારો કરવામાં આવ્યો છે. સામાવાળાઓની મૂળ અરજીઓનો સંદર્ભ આપતી વખતે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે તેઓએ જૂની કલમ ૮(બ) ને પડકારી છે અને માત્ર તે જ કલમ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ વિચારણા હેઠળ હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે પોલિસીની કલમ ૫ અરજદારો દ્વારા પડકારવામાં આવી નથી અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા તેના પર રોક પણ લગાવવામાં આવી નથી. સામેના ચુકાદો અને આદેશની આલોચના કરતા, વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અન્ય કોર્પોરેશનોની પોલિસીના સામ્યના આધારે મામલો નક્કી કર્યો છે. સામેના ચુકાદો અને આદેશની આલોચના કરતા, વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે કોંકણ રેલવેની પોલિસી પર આધારિત નિર્ણય

---

કાયદેસર અને માન્ય નથી. કોર્પોરેશનની પોલિસી તેમજ કોંકણ રેલવે પોલિસી વાંચતી વખતે, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે નિયમોમાં કોઈ સમાનતા નથી અને રેલવે મંત્રાલયની પોલિસી, કલમ ૨૦૩(૨) પર રાખવામાં આવેલ ભરોસો તમામ સ્વતંત્ર સ્થાપનાઓ માટે સમાન કહી શકાય નહીં. તેમણે રેલવે નિગમની પોલિસીનો પણ સંદર્ભ આપ્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે વર્તમાન કોર્પોરેશનની વિચિત્ર હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને કોર્પોરેશને રેલવે નિગમની પોલિસીનું પાલન કર્યું છે અને કોર્પોરેશનની શરૂઆતના પ્રારંભિક તબક્કામાં જે વ્યક્તિઓએ કોર્પોરેશન બનાવવામાં મદદ કરી છે અને કોર્પોરેશનમાં તેમની લાંબી સેવા વિતાવી છે, તેમની લાંબી સેવાને માન્યતા આપવા માટે કલમ ૮(બ) ઉમેરવામાં આવી હતી અને એવું જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ડેપ્યુટેશનવાદીઓ દ્વારા વિતાવેલો સમય, જેને કાયમીમાં શોષિત કરવામાં આવ્યા છે, તેને પ્રમોશન મેળવવા માટે નિવાસ સમયગાળા માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાય.

૬.૨ વિદ્વાન પરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા નિયમ ૧૦(બ) અને નિયમ ૮(બ) ની સરખામણી યોગ્ય જણાતી નથી કારણ કે બંને અલગ-અલગ ક્ષેત્રમાં લાગુ પડે છે. તેમના મતે, નિયમ ૧૦(બ) સિનિયરિટી સાથે સંબંધિત છે, જ્યારે નિયમ ૮ પ્રમોશનના ક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત છે. તેમનું મંતવ્ય છે કે પ્રમોશન મેળવવા

---

માટે, વ્યક્તિએ કલમ ૫ ની શરત પૂરી કરવી પડે છે. તેમનું મંતવ્ય છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા અન્ય કોર્પોરેશનોની પોલિસીના નિયમો સાથેની સરખામણી યોગ્ય નથી.

૬.૩ વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે મામલો પોલિસીની બાબત સાથે સંબંધિત છે અને કોર્પોરેશનમાં ભરતી સીધી ભરતી દ્વારા અથવા રેલવે અને અન્ય સરકારી સંસ્થામાંથી ડેપ્યુટેશન દ્વારા કરવામાં આવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે કોર્પોરેશનના એચ.આર. મેન્યુઅલ મુજબ (૧) શોષણનું ડેપ્યુટેશન અને (૨) સીધી ભરતી છે. કલમ ૮ નો સંદર્ભ આપતી વખતે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે પ્રમોશન માટેની પાત્રતા માપદંડ આપેલા નીચલા ગ્રેડ પદમાં ચાર વર્ષનો નિવાસ સમયગાળો છે જેમાંથી નિયમ ૮(બ) પડકાર હેઠળ છે, જ્યારે કલમ ૧૦ કર્મચારીઓ વચ્ચેની સિનિયરિટીનો સંદર્ભ આપે છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે અરજી દાખલ કરવામાં આવી ત્યારે કોઈ કાર્યવાહીનું કારણ ઉદ્ભવ્યું ન હતું કારણ કે તેમાંના અરજદારોએ નીચલા ગ્રેડ પદમાં ચાર વર્ષનો નિવાસ સમયગાળો પૂરો કર્યો ન હતો. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે કલમ ૫ માં ડેપ્યુટેશનનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી અને "નિવાસ" શબ્દ વ્યાખ્યાયિત નથી. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદો અને આદેશનો સંદર્ભ આપતી વખતે,

---

વિદ્વાન પરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે નિયમ ૧૦ સાથે નિયમ ૮(બ) ને રદ કર્યો છે જેની મંજૂરી નથી. તેમના મતે, નિયમ ૮(બ) માં હવે ૨૦૧૭ માં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે. તેમના મતે, કોર્પોરેશન દ્વારા તેની આપાતકાલીન સત્તાના પ્રયોગ હેઠળ તમામ નિયમો ઘડવામાં આવ્યા છે અને આ એક પોલિસીની બાબત છે અને તે કોર્પોરેશનના ક્ષેત્રાધિકારમાં છે. એવું રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ આ ન્યાયિક સમીક્ષાને પાત્ર નથી. જો સારી પોલિસી ઘડી શકાઈ હોત તો પણ પોલિસી બદલવાનો કોઈ આધાર નથી. તેમનું મંતવ્ય છે કે ચોક્કસ સંસ્થાઓ માટે તેની એચ.આર. પોલિસી ઘડવાનું સંસ્થાનું અધિકારક્ષેત્ર છે અને સેવાની ચોક્કસ ફોર્મ પોલિસી ઘડવા માટે સત્તાધિકારીને કોઈ આદેશ આપી શકે નહીં.

૬.૪ વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે પ્રમોશન મેળવવા માટે, પૂર્વશરત ચાર વર્ષનો નિવાસ સમયગાળો છે, જે મૂળ અરજદારો દ્વારા પૂરો કરવામાં આવ્યો નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે કલમ ૫ અને ૮(બ) ને સાથે વાંચવાની છે અને અલગથી વાંચી શકાય નહીં. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે કલમ ૫ ડેપ્યુટેશન સાથે વ્યવહાર કરતી નથી. વિદ્વાન કાઉન્સિલે રજૂઆત કરી છે કે નિયમ ૮(બ) ના પ્રભાવ નક્કી કરવા માટે, અમુક મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં લેવાના છે જેમાં "શું તે વાંધાજનક છે કે શું તે નૈતિકતા

---

અથવા યોગ્યતા પર ખોટું છે કે શું તે કાનૂની નથી" તેનો સમાવેશ થાય છે. તેમનું મંતવ્ય છે કે નિયમો માત્ર દિશાનિર્દેશો છે અને તે ન્યાયિક સમીક્ષાને પાત્ર નથી અને પોલિસીનો નિયમ ૫ અરજદારો દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો નથી. તેમના મતે, પ્રમોશન મેળવતા પહેલા, અરજદારોએ ચાર વર્ષના નિવાસ સમયગાળાના અવરોધને પાર કરવો પડશે.

૬.૫ નિયમ ૮(બ) હેઠળ પ્રમોશન મંજૂર કરવામાં આવ્યા છે તેવા સ્પર્ધાત્મક સામાવાળાઓની એન્ટ્રીની તારીખનો સંદર્ભ આપતી વખતે, વિદ્વાન પરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે તેઓ ૨૦૦૭-૨૦૦૮ ના વર્ષમાં કોર્પોરેશનમાં જોડાયા હતા, જ્યારે મૂળ અરજદારો ૨૦૧૧-૨૦૧૨ ના વર્ષમાં કોર્પોરેશનમાં પ્રવેશ્યા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ડેપ્યુટેશનવાદીઓની પ્રમોશનની તારીખ ૧૯/૧૧/૨૦૧૨ છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે મૂળ અરજદારો સીધા ભરતી તરીકે સમાન કેડરમાં જોડાયા હતા, જ્યારે પ્રમોશન મેળવનારાઓને ૧૯/૧૧/૨૦૧૨ ના રોજ શોષિત કરવામાં આવ્યા છે અને પોલિસીના નિયમ ૮(બ) ને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમના ડેપ્યુટેશનના સમયગાળાને ધ્યાનમાં રાખીને ઉચ્ચ પદ માટે પ્રમોશન મંજૂર કરવામાં આવ્યું છે. તેમના મતે, જો વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના નિર્દેશો સમાવિષ્ટ કરવામાં આવે, તો પોલિસીની કલમ ૫ નો ખૂબ જ નિયમ, નિયમો નિર્ણયક બની જશે. એવું રજૂઆત કરવામાં આવે છે

---

કે સિનિયરિટી અને પ્રમોશન માટે અલગ માપદંડ છે. સામેના ચુકાદો અને આદેશની આલોચના કરતા, વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે અન્ય સંસ્થાના પોલિસી નિયમોને ધ્યાનમાં લેવામાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો અભિગમ યોગ્ય નથી કારણ કે વિવિધ સંસ્થાઓ માટે અલગ નિયમો હોઈ શકે છે, ભલે તેઓ સમાન મંત્રાલય દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હોય. તેમના મતે, એવું કોઈ અધિનિયમન નથી કે બે સંસ્થાઓના નિયમો સમાન જ હોવા જોઈએ. રેલવે બોર્ડના નિયમો અને રેલવે વિકાસ નિગમના નિયમોનો સંદર્ભ આપતી વખતે, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે બંને રેલવે મંત્રાલય હેઠળ છે અને તેમ છતાં તેમાં વિવિધ નિયમો પ્રચલિત છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે ચાર વર્ષના નિવાસ સમયગાળાની પૂર્વશરત મૂળ અરજદારો દ્વારા પૂરી કરવામાં આવતી નથી, ત્યારે તેઓ નિયમ ૮(બ) ની લાઈન પર પ્રમોશન માટે દાવો કરી શકતા નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જો વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો નિર્દેશ જાળવી રાખવામાં આવે તો સીધી ભરતી તરીકે તેમની ભરતીના એક વર્ષના સમયગાળાની અંદર, અરજદારોને પ્રમોશન મળશે અને આવી સ્થિતિમાં પોલિસીની કલમ ૫ નું પાલન થતું નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે નિયમ ૧૦ સિનિયરિટી સાથે સંબંધિત છે અને તે ખૂબ સારી રીતે સ્થપાયેલ છે કે પ્રમોશન અને સિનિયરિટી માટેના નિયમો અલગ હોઈ શકે છે. નીચેના નિર્ણયો પર ભરોસો રાખીને, તેમણે

---

વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના સામેના ચુકાદો અને આદેશને બાજુ પર મૂકવા માટે પ્રાર્થના કરી છે.

૧. ચીફ કોમર્શિયલ મેનેજર, સાઉથ સેન્ટ્રલ રેલવે, સિકંદરાબાદ અને અન્ય, (૨૦૦૭) ૮ એસ.સી.સી. ૨૧૨;
૨. કે. એ. નાગામણી વિરુદ્ધ ઈન્ડિયન એરલાઈન્સ અને અન્ય, (૨૦૦૯) ૫ એસ.સી.સી. ૫૧૫;
૩. હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ હિમાચલ પ્રદેશ નિજ વ્યવસાયિક પ્રશિક્ષણ કેન્દ્ર સંઘ, (૨૦૧૧) ૬ એસ.સી.સી. ૫૯૭;
૪. પી. યુ. જોષી અને અન્ય વિરુદ્ધ એકાઉન્ટન્ટ જનરલ, અમદાવાદ અને અન્ય, (૨૦૦૩) ૨ એસ.સી.સી. ૬૩૨;
૫. તમિલનાડુ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ અને અન્ય વિરુદ્ધ તમિલનાડુ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ થોઝીલલાર આયક્કિયા સંગમ, (૨૦૦૮) ૩ એસ.સી.સી. ૩૫૯;
૬. આર. પ્રભા દેવી અને અન્ય વિરુદ્ધ ભારત સરકાર અને અન્ય, (૧૯૮૮) ૨ એસ.સી.સી. ૨૩૩;
૭. એસ. કે. માથુર અને અન્ય વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય, (૧૯૯૮) ૪ એસ.સી.સી. ૧૩૪;

---

૮. આઈ. કે. સોની અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય, ૧૯૮૯

(૧) જી.એલ.એચ. ૧;

૯. પાલુરે ભાસ્કર રાવ અને અન્ય વિરુદ્ધ પી. રામસૈયાહ અને અન્ય,

(૨૦૧૭) ૫ એસ.સી.સી. ૭૮૩.

૭. અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન પરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી કે. કે. શાહે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોને સમર્થન આપ્યું છે અને રજૂઆત કરી છે કે જો કે મૂળ અરજદારોએ નિયમ ૮(બ) અને ૧૦ ને પડકાર્યા છે, પરંતુ તેઓએ તૃતીય પક્ષને જોડ્યા નથી અને સામાવાળાઓ તરીકે ઉમેર્યા નથી, જેઓ તેમની અરજીઓમાં આ કોર્ટના કોઈપણ નિર્ણયથી પ્રભાવિત થવાના છે. તેમના મતે, આવા આદેશ પસાર કરતા પહેલા આ તમામ વ્યક્તિઓને સાંભળવામાં આવ્યા નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે મુખ્ય અરજીઓના તમામ અરજદારોને ૨૦૧૬ માં પ્રમોશન મળ્યું છે અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા મુખ્ય અરજીઓની સુનાવણી કરતી વખતે આ હકીકત તેમના દ્વારા છુપાવવામાં આવી હતી. સામેના ચુકાદો અને આદેશનો સંદર્ભ આપતી વખતે ખાસ કરીને પેરા ૨.૨, ૨.૩ અને ૩.૨, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે એક પી. કે. રાવ સામે કરવામાં આવેલા અવલોકનો કે જેને જોડવામાં આવ્યા નથી અને તેમણે

---

રજૂઆત કરી છે કે અરજદારોએ નિયમ ૮(બ) હેઠળ પ્રમોશન મેળવ્યું છે, જ્યારે મૂળ અરજીઓની પેન્ડિંગ દરમિયાન નવો નિયમ ૮(બ) ઘડવામાં આવ્યો હતો, તેમ છતાં તેઓએ તેમની પ્લેઈન્ટમાં સુધારો કર્યો નથી અને ચુકાદો આપતી વખતે પણ જૂનો નિયમ ૮(બ) અસ્તિત્વમાં ન હતો. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે બંને બાજુઓએ વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ પોલિસીની કલમ ૫ પર દલીલ કરી ન હતી. પૃષ્ઠ-૩૪ નો સંદર્ભ આપતી વખતે જે કોર્પોરેશનના ડી.જી.એમ./એચ.આર. દ્વારા તારીખ ૦૩/૦૭/૨૦૧૨ ના રોજ શોષણ / પ્રમોશન પોલિસીની કેટલીક કલમો સામે કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો જવાબ છે, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદારોને યોગ્ય જવાબ આપવામાં આવ્યો છે, જેમાં આર. પ્રભાદેવી વિરુદ્ધ જી.ઓ.આઈ. ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે. સામેના ચુકાદો અને આદેશનો સંદર્ભ આપતી વખતે, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે પક્ષકારો દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાની ચર્ચાનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે નિયમોનો એક સમૂહ અન્ય સંસ્થાના સમૂહને લાગુ કરી શકાતો નથી અને સામેના ચુકાદો અને આદેશને કારણે, જે વ્યક્તિઓએ અગાઉ નિયમ ૮(બ) ના આધારે પ્રમોશન મેળવ્યું છે તેઓ ગંભીરપણે પ્રભાવિત થશે જેઓ મૂળ અરજીઓમાં પક્ષકાર તરીકે જોડાયા નથી અને છતાં તેમની ગેરહાજરીમાં, વિદ્વાન એકલ

---

ન્યાયાધીશે સામેનો ચુકાદો અને આદેશ પસાર કર્યો છે જે કાયદાની વિરુદ્ધ છે. નીચેના નિર્ણયો પર ભરોસો રાખીને, તેમણે તમામ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ મંજૂર કરવા અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના સામેના ચુકાદો અને આદેશને બાજુ પર મૂકવા માટે પ્રાર્થના કરી છે.

૭.૧ વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી કે. કે. શાહે એસ. કે. માથુર અને અન્ય વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય, (૧૯૯૮) ૪ એસ.સી.સી. ૧૩૪ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર ભરોસો રાખ્યો છે.

૮. સામાવાળાઓ નંબર ૧૦૭ થી ૧૭૭ માટે વિદ્વાન કાઉન્સિલ સુશ્રી અર્ચના અમીને પણ વિદ્વાન પરિષ્ઠ કાઉન્સિલ શ્રી ત્રિવેદી અને વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી શાહ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી રજૂઆતો અપનાવી છે અને રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે આ વ્યક્તિઓ કોર્પોરેશનમાં જોડાયા, ત્યારે શરૂઆતમાં કોઈ પ્રમોશન માર્ગ ન હતો અને, ત્યારબાદ, કલમ ૮(બ) ને કારણે, તેમને ફાયદો થયો અને આ કોર્પોરેશન સાથેના તેમના લાંબા જોડાણને કારણે છે જેમાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા દખલ કરવી જોઈતી ન હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે સામેનો ચુકાદો અને આદેશ કોર્પોરેશનમાં પ્રારંભિક તબક્કે જોડાયેલા અને તેમનો મૂળ વિભાગ છોડી ચૂકેલા અને

---

કોર્પોરેશનમાં શોષિત થયેલા અનેક વ્યક્તિઓના અધિકારોને અસર કરે છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના સામેના ચુકાદો અને આદેશમાં દખલ કરવાની જરૂર છે.

૯. તેના વિરોધમાં, સ્પર્ધાત્મક સામાવાળાઓ માટે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી પ્રણવ દેસાઈ સાથે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી રતુલ દેસાઈએ રજૂઆત કરી છે કે કોર્પોરેશન – ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. રેલવે મંત્રાલયના કાયદા હેઠળ કાર્ય કરી રહી છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે કંપનીનું માળખું સરકારી કંપની છે અને કંપની રેલવે મંત્રાલય હેઠળની પી.એસ.યુ. હોવાથી, તેણે બંધારણીય જોગવાઈનું પાલન કરવું પડશે અને જો પ્રમોશન પોલિસી હોય, તો તે બંધારણીય રીતે માન્ય હોવી જોઈએ અને જો ભંગ થાય, તો ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪, ૧૬ અને ૩૦૯ હેઠળ રિટ જાળવી શકાય તેવી રહેશે. પૃષ્ઠ નંબર ૧૭૬ નો સંદર્ભ આપતી વખતે જે કંપનીના ડિરેક્ટરોની બોર્ડની ૩૦મી બેઠકના મિનિટ્સના પાલનની નકલ છે ખાસ કરીને પૃષ્ઠ નંબર ૧૭૯ અને ૧૮૦, વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી દેસાઈએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે તેમાં કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તેઓ ડેપ્યુટેશન અંગે સરકારી નિયમોનું પાલન કરે છે અને તેમાં ઉલ્લેખ છે કે જ્યારે પણ ડી.પી.ઈ. માર્ગદર્શિકાઓ ઉપલબ્ધ હોય અને કોઈપણ

---

પાસા પર ડી.પી.ઈ. માર્ગદર્શિકાની ગેરહાજરીમાં તેનું પાલન કરવાનું હતું, ડી.ઓ.પી.&ટી., એમ.ઓ.આર. ના નિર્દેશો અને અન્ય પી.એસ.યુ. ની પોલિસીઓનું પાલન કરવામાં આવી રહ્યું છે. વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી દેસાઈએ રજૂઆત કરી છે કે તેથી, કોર્પોરેશને રેલવે મંત્રાલયના નિયમોનું પાલન કરવું પડશે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તે નિયમોનું પાલન કર્યા વિના, કોર્પોરેશને માત્ર ડેપ્યુટેશનવાદીઓને વધારાનો લાભ આપવાના ઈરાદાથી નિયમ ૮(બ) ઘડ્યો છે જે મૂળ મેન્યુઅલ અને ડી.ઓ.પી.ટી. ના નિર્દેશની વિરુદ્ધ છે.

૯.૧ કોંકણ રેલવે કોર્પોરેશનની પોલિસીના પૃષ્ઠ નંબર ૧૦૨ પરના કલમ ૩.૧૦ નો સંદર્ભ આપતી વખતે, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે આ સંસ્થા પણ રેલવે મંત્રાલય હેઠળ છે અને ખાસ કરીને જોગવાઈ કરી છે કે જો કોઈ એક્ઝિક્યુટિવને પેરન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટના સમાન ગ્રેડમાં કે.આર.સી.એલ. માં શોષિત કરવામાં આવે છે, તો પેરન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટમાં તે ગ્રેડમાં નિયમિત ધોરણે પ્રદાન કરેલ સેવાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે અને જો કોઈ એક્ઝિક્યુટિવને કે.આર.સી.એલ. માં ઉચ્ચ ગ્રેડમાં શોષિત કરવામાં આવે છે, તો તેની સિનિયરિટીની તારીખ ચોક્કસ ગ્રેડમાં તેના શોષણની તારીખથી ગણવામાં આવશે અને તે ચોક્કસ ગ્રેડ/પદમાં અન્ય

---

કે.આર.સી.એલ. એકિઝક્યુટિવ્સને લાગુ પડે છે તેમ પ્રમોશન માટે પાત્ર બનશે, જેનું પાલન વર્તમાન કોર્પોરેશન – ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. દ્વારા કરવાનું જરૂરી છે.

૯.૨ તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જાહેરાતમાં તેમને આપવામાં આવેલા વચનો પર અરજદારો કોર્પોરેશનમાં જોડાયા છે જેમાં ખાસ જણાવવામાં આવ્યું છે કે એન્જિનિયરો કંપનીની મુખ્ય શ્રેણી છે અને ઉચ્ચ ગ્રેડમાં પ્રમોશન આપવામાં આવ્યા છે અને, તેથી, કોર્પોરેશન તરફથી અરજદારો દ્વારા સ્વીકૃતિ હતી કે કોર્પોરેશનમાં ઉચ્ચ પ્રમોશન મળશે પરંતુ નિયમ ૮(બ) પસાર કરીને, અરજદારોના પ્રમોશન માર્ગ પર પ્રતિકૂળ અસર થઈ છે. વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી દેસાઈએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે અરજદારો કોર્પોરેશનમાં જોડાયા ત્યારે પ્રમોશન માટે લાગુ પડે તેવો કોઈ નિયમ ન હતો અને રેલવેમાં તેમની ભૂતકાળની નોકરી છોડ્યા પછી, અરજદારો કોર્પોરેશન દ્વારા જાહેરાતમાં આપવામાં આવેલા વચનોના આધારે કોર્પોરેશનમાં જોડાયા અને તેઓ કોર્પોરેશનમાં જોડાયા પછી, કોર્પોરેશને પોલિસી બદલી નાખી જે અરજદારોની કારકિર્દી પર પ્રતિકૂળ અસર કરી રહી છે, તેમણે ફક્ત તે જ નિયમ સામે પડકારવું પડ્યું જે તેમના હિતની વિરુદ્ધ હતો એટલે કે નિયમ ૮(બ). કલમ ૧૦(બ) નો સંદર્ભ

---

આપતી વખતે, વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી દેસાઈએ રજૂઆત કરી છે કે આ નિયમ સિનિયરિટી અંગે જોગવાઈ પૂરી પાડે છે અને તેની કલમ ૧૦(બ) સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે ચોક્કસ તારીખે ચોક્કસ ગ્રેડમાં શોષિત થયેલી વ્યક્તિ પાછલી તારીખે શોષિત થનારાઓ કરતાં સિનિયર ક્રમે રહેશે. તેમના મતે, આ જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારો કોર્પોરેશનમાં કાયમી શોષિત થયા હોવાથી અને કોર્પોરેશનમાં ડેપ્યુટેશન પર રહેલા અને તે દિવસે શોષિત ન થયેલા અને પાછળથી શોષિત થયેલા વ્યક્તિઓ કરતાં તેઓ સિનિયર છે તેઓ અરજદારો કરતા જૂનિયર હશે, જો કે, નિયમ ૮(બ) ના ગુણધર્મ દ્વારા પ્રમોશનલ પદ પર તેઓ સીધા ભરતી થયેલા કાયમી શોષિત વ્યક્તિઓ કરતા સિનિયર છે અને આ પોલિસીની કલમ ૧૦(બ) ની વિરુદ્ધ છે. તેમના મતે, કલમ ૮(બ) અને ૧૦(બ) એકબીજાની વિરુદ્ધ છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જ્યારે અરજદારો કોર્પોરેશનમાં જોડાયા ત્યારે પોલિસીમાં કોઈ નિયમ ૮(બ) ન હતો અને તે કલમમાં માત્ર ડેપ્યુટેશનવાદીઓને મદદ કરવાના હેતુથી સુધારો કરવામાં આવ્યો છે, જે કોર્પોરેશન દ્વારા મૂળ અરજદારોને આપવામાં આવેલા પ્રમોશનના ઉદ્દેશનની વિરુદ્ધ છે અને, તેથી, અરજદારોએ માત્ર નિયમ ૮(બ) ને પડકારવો પડ્યો અને તદનુસાર તેઓએ તેને પડકાર્યો છે. તેમણે

---

રજૂઆત કરી છે કે અરજદારો માટે નિયમ ૫ ને પડકારવાની કોઈ જરૂર નથી કારણ કે ખાસ કરીને તેમની કારકિર્દી પર અસર થઈ નથી.

૯.૩ પાલુરે ભાસ્કર રાવના કેસનો સંદર્ભ આપતી વખતે, વિજ્ઞાન કાઉન્સિલ શ્રી દેસાઈએ રજૂઆત કરી છે કે તેમનું રક્ષણ કરવા માટે, તેમને પૂર્વવર્તી (રેટ્રોસ્પેક્ટિવ) શોષણ આપવામાં આવ્યું છે જે સિનિયરિટી યાદીમાંથી સ્પષ્ટપણે બહાર આવે છે. આ હકીકત દર્શાવે છે કે ડેપ્યુટેશનવાદીઓ અને સીધા ભરતી થયેલાઓ સાથે ભેદભાવપૂર્ણ વર્તન કરવામાં આવ્યું છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ડેપ્યુટેશનવાદીઓ, સામાન્ય રીતે, ત્રણ વર્ષ માટે ઈચ્છુક હોય છે, અને ત્યારબાદ, તેમનો સમયગાળો લંબાવવામાં આવ્યો હતો અને પછી તેઓ શોષિત થયા હતા અને ડેપ્યુટેશનવાદીઓને લાભ આપવા માટે નિયમ ૮(બ) ઉમેરવામાં આવ્યો છે.

૯.૪ એપ્રિલ ૨૦૧૭ માં નિયમ ૧૦(બ) માં સુધારા અંગે, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ડેપ્યુટેશનવાદીઓને બેવડો લાભ મંજૂર કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે શરૂઆતમાં તેઓએ એસ.એસ.સી. પદ પરથી આસિસ્ટન્ટ મેનેજર તરીકે નિમણૂક કરી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વિભાગમાં ઉચ્ચ પ્રમોશનની સંભાવનાને ધ્યાનમાં રાખીને અરજદારોએ તેમની રેલવે નોકરી છોડી દીધી

---

હતી, જ્યારે ડેપ્યુટેશનવાદીઓએ પેરન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ એટલે કે રેલવે કોર્પોરેશનમાંથી તેમની નોકરી છોડી ન હતી અને મૂળ વિભાગના લાભો તેમજ કોર્પોરેશનના લાભો મેળવી રહ્યા હતા.

૯.૫ અપીલકર્તાઓની બાજુ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપતી વખતે, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તે કેસો તેમના તથ્યાત્મક પાસા પર આધારિત છે અને તે કેસો ખાસ કરીને એસ. કે. માથુર અને અન્ય વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય, (૧૯૯૮) ૪ એસ.સી.સી. ૧૩૪ ના કેસમાં, કર્મચારીઓ અલગ હતા અને ઉપયોગમાં લેવાયેલ શબ્દ સમાન પદ હતો અને પ્રમોશનલ પદ ન હતો. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અન્ય સંસ્થાની એચ.આર. પોલિસીને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લીધી છે જે સમાન રેલવે મંત્રાલય હેઠળ સ્થાપિત કરવામાં આવી છે અને નિયમ ૮(બ) અને ૧૦(બ) માં ભેદભાવ મળી આવ્યો છે અને અરજદારોની દલીલને યોગ્ય રીતે માન્ય રાખી છે અને સામેનો ચુકાદો અને આદેશ યોગ્ય રીતે પસાર કર્યો છે અને આ કોર્ટ દ્વારા તેમાં કોઈ દખલની જરૂર નથી.

---

૯.૬ વિજ્ઞાન કાઉન્સિલ શ્રી દેસાઈએ વિકાસ પુત્ર ગોપીચંદ મખીજાની દ્વારા પટેલ પાશાભાઈ અમાભાઈ અને અન્ય વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય ના કેસમાં સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નંબર ૧૨૪૩૮/૨૦૧૨ માં દાખલ કરાયેલા સોગંદનામા પર ભરોસો રાખ્યો છે જેમાં ડિપોનેન્ટે જણાવ્યું છે કે તે રેલવે બોર્ડ (રેલવે મંત્રાલય), ભારતમાં ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર / ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સેલ છે, ભારત સરકાર અને જણાવ્યું છે કે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. જે રેલવે મંત્રાલય બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા હેઠળ છે અને રેલવે મંત્રાલય માટે ભારે હોલ ફ્રેઈટ રેલવે ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરના બાંધકામ, જાળવણી અને સંચાલન અને ડિઝાઇનિંગ માટે જ કંપનીની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી અને તે કંપની રેલવે મંત્રાલય હેઠળ સંપૂર્ણપણે માલિકીની પબ્લિક સેક્ટર અંડરટેકિંગ છે અને તે કંપની સંપૂર્ણપણે બોર્ડ કંપની છે, કંપનીએ એમ.ઓ.એમ. અને કાયદા મંત્રાલયના રેલવે નિયમોનું પાલન કરવું પડશે તેવી તેમની રજૂઆતો માટે.

૧૦. વિજ્ઞાન કાઉન્સિલ શ્રી દેસાઈએ નીચેના નિર્ણયો પર ભરોસો રાખ્યો છે.

૧. ટી. શ્રીધર વિરુદ્ધ એ. પી. સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ, હૈદરાબાદ, એ.એલ.ડી. ૧૯૯૬ ૩ ૧૦૪૦ આંધ્રપ્રદેશ હાઇકોર્ટ;

- 
૨. બાલ કિશન વિરુદ્ધ દિલ્લી એડમિનિસ્ટ્રેશન, ૧૯૮૯ (સપ ૨)  
એસ.સી.સી. ૩૫૧ = એ.આઈ.આર. ૧૯૯૦ એસ.સી. ૧૦૦;
૩. ભારત સંઘ વિરુદ્ધ ઓમકાર ચંદ, (૧૯૯૮ (૯) એસ.સી.સી. ૨૯૮ =  
એ.આઈ.આર. ૧૯૯૮ એસ.સી. ૯૪૫;
૪. પંચરાજ તિવારી વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ, ૨૦૧૪  
(૫) એસ.સી.સી. ૧૦૧;
૫. એસ. પી. શિવપ્રસાદ પીપલ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૧૯૯૮) ૪  
એસ.સી.સી. ૫૯૮ = એ.આઈ.આર. ૧૯૯૮ એસ.સી. ૧૮૮૨.

૧૧. સામાવાળાઓ નંબર ૧ થી ૩ માટે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી જી. એમ. જોષી સાથે વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી આઈ. જી. જોષીએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે અપીલકર્તા – કોર્પોરેશન રેલવે મંત્રાલય હેઠળ છે અને તે સરકારની સંપૂર્ણ માલિકીની છે અને તે રાજ્યનું સાધન હોવાથી, કોર્ટના રિટ અધિકારક્ષેત્રને પાત્ર છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે કોઈપણ વહીવટી કાર્યવાહી જે અરજદારોના અધિકારોનું ઉદ્ધંધન કરે છે, અપીલકર્તાની આવી કાર્યવાહીને બંધારણની જોગવાઈઓ હેઠળ પડકારી શકાય છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજીઓ દાખલ કરીને, અરજદારોએ માત્ર "નિવાસ" શબ્દને પડકાર્યો છે અને તમામ નિયમોને પડકાર્યા નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે મૂળ

---

અરજદારો એવા કર્મચારીઓ છે, જેઓ વિવિધ પેરન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ્સમાં સામાવાળાઓ કરતા સિનિયર છે, અને તેથી, તેઓ અપીલકર્તા - કોર્પોરેશનમાં પણ તેમના પર સિનિયરિટી મેળવવા માટે હકદાર છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે પદોની જાહેરાતના સમયે, નિવાસ સમયગાળાની આવી કોઈ પોલિસી ન હતી અને વિભાગમાં વર્તમાન અરજદારોની ભરતી પછી પોલિસી બદલવામાં આવી છે જેણે અરજદારોના મૂલ્યવાન અધિકારોને અસર કરી છે અને હવે તેમને સામાવાળાઓ કરતા જૂનિયર તરીકે મૂકવામાં આવ્યા છે. તેમના મતે, આવી પોલિસી મુજબ, ડેપ્યુટેશનવાદીઓ અરજદારોની સેવા પર સિનિયરિટી મેળવશે. એવું રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તમામ અરજદારો સમાન કર્મચારીઓ છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે પ્રમોશનની પાત્રતા માત્ર તેને "નિવાસ" તરીકે ઘડીને બદલી શકાતી નથી.

૧૧.૧ વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી જોષીએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે સીધી ભરતીના સમયે, ડેપ્યુટેશનવાદીઓને પણ તક આપવામાં આવી હતી, પરંતુ તેઓએ તેના માટે વિકલ્પ પસંદ કર્યો ન હતો અને સીધા ભરતી તરીકે અરજદારોના પ્રેરણા પછી, નિવાસ સમયગાળાની શરતો પર ડેપ્યુટેશનવાદીઓને લાભ આપવાના માત્ર એક જ ઈરાદાથી પ્રમોશનની પોલિસી બદલવામાં આવી છે. તેમણે એ પણ રજૂઆત કરી છે કે એક

---

સમયે બે અલગ-અલગ રોજગારદાતાના કર્મચારી કોઈ બની શકે નહીં. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ડેપ્યુટેશનવાદીઓએ સેવા માટે મૂળ રોજગારદાતાઓ એટલે કે રેલવે મંત્રાલયના વિભાગ પાસેથી લાભો મેળવ્યા છે અને તે જ સમયે, તેઓએ વર્તમાન અપીલકર્તા – કોર્પોરેશન પાસેથી પણ લાભો મેળવ્યા છે. તેમના મતે, આવા કર્મચારીઓને કોઈ બેવડો લાભ મંજૂર કરી શકાતો નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે સામેના નિયમોને રદ કરતી વખતે અને મૂળ અરજદારોને પ્રમોશન આપવા માટે અપીલકર્તાઓને નિર્દેશ આપતી વખતે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે આ તમામ હકીકતોને ધ્યાનમાં લીધી છે. અપીલકર્તાઓની બાજુ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયો અંગે, વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી જોષીએ રજૂઆત કરી છે કે તે નિર્ણયો તેના ચોક્કસ તથ્યાત્મક પાસા પર આપવામાં આવ્યા છે અને તેમાં વર્ણવેલા સિદ્ધાંતો મૂળ અરજદારો માટે મદદરૂપ છે અને અપીલકર્તાઓ માટે નહીં. તેમના મતે, પોલિસીની કલમ ૮(બ) પ્રાપ્ત કરવાના હેતુ સાથે કોઈ સંબંધ નથી જે અપીલકર્તા દ્વારા કેડરના પ્રારંભિક બંધારણનું રક્ષણ કરવા માટે પ્રસારિત કરવામાં આવી છે ખાસ કરીને જ્યારે સંસ્થા અસ્તિત્વમાં આવ્યાના છ વર્ષ પછી આવી પોલિસી ઘડવામાં આવી છે અને ખાસ કરીને જ્યારે અરજદારો પોતે હાથ પરના અનુભવને જોઈને શોષિત થયા હતા. ઈન્ડિયન રેલવે એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ

---

મેન્યુઅલ, વોલ્યુમ ૧, કલમ નંબર ૨૦૩.૨ નો સંદર્ભ આપતી વખતે, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે આ પોલિસી સિનિયરિટીની ભાવનાને ધ્યાનમાં રાખે છે અને તમામ વ્યક્તિઓને આવશ્યકતા રાખે છે જેઓ પ્રમોશન માટે વિચારણા કરવા માટે સિનિયર અને પાત્ર છે. તેમના મતે, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા રાખવામાં આવ્યા મુજબ અહીંના અપીલકર્તાઓની પોલિસીની કલમ ૮(બ) ગેરકાયદેસર છે. તેમના મતે, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો સામેનો ચુકાદો અને આદેશ યોગ્ય છે અને આવા નિર્ણયમાં કોઈ દખલની જરૂર નથી.

૧૧.૨ વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી જોષીએ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે પ્રારંભિક તબક્કે, અરજદારો ડેપ્યુટેશનના આધારે અપીલકર્તા – સંસ્થાની સેવા કરવા માટે પોતાની જાતને ઓફર કરવા માટે ઈચ્છુક હતા, જો કે, તેમની અરજીઓ સ્વીકારવામાં આવી ન હતી અને તેમના કરતા જૂનિયર વ્યક્તિઓને ડેપ્યુટેશન પર મોકલવામાં આવ્યા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ત્યારબાદ, સંસ્થાએ તારીખ ૩૦/૦૬/૨૦૧૦ ના રોજ પોલિસી ઘડી અને તારીખ ૨૮/૦૭/૨૦૧૦ નો પત્ર વ્યવહાર બહાર પાડવામાં આવ્યો જેમાં સૂચવવામાં આવ્યું કે તારીખ ૩૦/૦૮/૨૦૧૦ ના રોજ ડેપ્યુટેશનના બે વર્ષ પૂરા કરનાર તમામ લોકો સંસ્થા હેઠળ કાયમી શોષણ

---

માટે તેમની ઈચ્છા રજૂ કરવા માટે ખુલા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ડેપ્યુટેશનવાદીઓ તરફથી નબળો પ્રતિસાદ મળ્યો હોવાથી, રોજગાર ન્યૂઝ ૧૪-૨૦ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૦ ની જાહેરાત નંબર ૦૨/૨૦૧૦ દેખાઈ જેના દ્વારા સંસ્થાએ તાત્કાલિક શોષણના આધારે ભરતી માટે રેલવેમાં કામ કરતા ઈચ્છુક અને અનુભવી સિવિલ, ઇલેક્ટ્રિકલ અને સિગ્નલ અને ટેલિકોમ્યુનિકેશન એન્જિનિયરો પાસેથી અરજીઓ આમંત્રિત કરી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદારો કે જ્યારે તેમને સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે સદર જાહેરાતની તારીખ સુધી, કોઈ ભરતી નિયમો કે પ્રમોશન પોલિસી ન હતી અને તે સમયે રેલવેમાં ડેપ્યુટેશનના આધારે સેવા આપતા ઘણા ડેપ્યુટેશનવાદીઓ હતા જેઓ કાયમી ધોરણે શોષિત થવા માટે ઈચ્છુક ન હતા, અરજદારોએ ઉચ્ચ ગ્રેડમાં પ્રમોશન માટે વચન આપતી તકો હોવાના બહાના હેઠળ આવી ખાતરી પર તેમની અરજીઓ રજૂ કરી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદારોની વર્ષ ૨૦૧૧ માં સીધી નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ત્યારબાદ, પ્રમોશન પોલિસી ૨૦૧૨ અમલમાં મૂકવામાં આવી હતી અને તેમાં, કલમ ૮(બ) દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં પ્રમોશન માટે નિવાસ સમયગાળાની ગણતરીનો સમાવેશ થાય છે અને મેનેજરના પદ પર પ્રમોશન માટેની પાત્રતા માપદંડ, ન્યૂનતમ નિવાસ સમયગાળો ચાર વર્ષ

---

તરીકે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે કલમ ૮(બ) એવી રીતે ઘડવામાં આવી છે કે જે ડેપ્યુટેશનવાદીઓ પાછળથી શોષિત થયા હતા જો કે અરજદારો કરતા જૂનિયર હોવા છતાં મેનેજર તરીકે પ્રમોશન પામ્યા કારણ કે સંસ્થા હેઠળ ડેપ્યુટેશનના આધારે તેઓએ કામ કર્યું છે તે ‘નિવાસ સમયગાળો’ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે. તેમના મતે, તે મૂળ અરજદારોના અધિકારોની વિરુદ્ધ છે. તેમના મતે, સંસ્થા દ્વારા આવી કોઈ પોલિસી ઘડવી જોઈતી ન હતી અને આ હકીકતે અરજદારોના દીવાની અધિકારોને અસર કરી છે અને, તેથી, તેઓએ અરજીઓ દાખલ કરી છે જે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા યોગ્ય રીતે મંજૂર કરવામાં આવી છે. વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી જોષીએ રજૂઆત કરી છે કે રેલવે મંત્રાલયની છત્રછાયા હેઠળની અન્ય સંસ્થાઓએ એવી રીતે નિયમો ઘડ્યા છે કે સીધી સેવા સાથે જોડાયેલા વ્યક્તિઓની સિનિયરિટી સુરક્ષિત કરવામાં આવી છે જે નિયમોને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે સામેનો ચુકાદો અને આદેશ પસાર કરીને ધ્યાનમાં લીધા છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે નિયમો ૮(બ) અને ૧૦(બ) અરજદારોના અધિકારોને અસર કરી રહ્યા હોવાથી, તેઓએ તે નિયમોને પડકાર્યા છે, જ્યારે "નિવાસ સમયગાળો" સંબંધિત છે, તેઓ તેમને અસર કરી રહ્યા નથી અને, તેથી, નિયમ ૫ પડકારવામાં આવ્યો નથી અને "નિવાસ સમયગાળો" ના સદર નિયમને પડકારવાની કોઈ

---

જરૂર નથી. તેમણે વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ફગાવી દેવા અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના સામેના ચુકાદો અને આદેશની પુષ્ટિ કરવા માટે પ્રાર્થના કરી છે.

૧૨. પ્રત્યુત્તરમાં, વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ વિગતવાર લેખિત રજૂઆતો રજૂ કરી છે જે નીચે મુજબ છે:—

(૧) ૦૧/૦૧/૨૦૦૬ પહેલાં, રેલવેમાં "સેક્શન એન્જિનિયર" (એસ.ઈ.) અને "સિનીયર સેક્શન એન્જિનિયર" (એસ.એસ.ઈ.) ના બે અલગ-અલગ પદો હતા. સેક્શન એન્જિનિયરના પદો સંભાળતી વ્યક્તિઓ સી.ડી.એ. (સેન્ટ્રલ ડિયરનેસ અલાઉન્સ) એટલે કે રૂ. ૬૫૦૦-૧૦૫૦૦ ના પે સ્કેલમાં પગાર મેળવી રહી હતી અને સિનીયર સેક્શન એન્જિનિયરના પદો સંભાળતી વ્યક્તિઓ રૂ. ૭૪૫૦-૧૧૫૦૦ ના સી.ડી.એ. પે સ્કેલમાં પગાર મેળવી રહી હતી.

(૨) ઓગસ્ટ, ૨૦૦૮ ના મહિનામાં ૦૧/૦૧/૨૦૦૬ ની અસરથી કુલ પગાર પંચના અમલીકરણ સાથે, પે બેન્ક ૨ એટલે કે રૂ. ૮૩૦૦-૩૪૮૦૦ માં રેલવેમાં ઉપરોક્ત બે પે-સ્કેલોનું વિલીનીકરણ થયું, રૂ. ૪૬ ૦૦ ના ગ્રેડ પે

---

ની સાથે, જેના પરિણામે, રેલવેમાં સિનીયર સેક્શન એન્જિનિયરનું માત્ર એક જ પદ રહ્યું.

(૩) જ્યાં સુધી અરજદાર નંબર ૧ – શ્રી જય સિંહ; અરજદાર નંબર ૨ – શ્રી શૈલેષ ઉપાધ્યાય; અરજદાર નંબર ૩ – શ્રી અનિલ કુમાર ગુપ્તા; અને અરજદાર નંબર ૪ – શ્રી સંજીવ કુમાર સક્સેનાનો સંબંધ છે, તેઓ બધા પે બેન્ક – ૨ માં ઉપરોક્ત પે સ્કેલ સાથે 'સિનીયર સેક્શન એન્જિનિયર' ના પદ પર રેલવે સાથે કામ કરી રહ્યા હતા.

(૪) ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં "આસિસ્ટન્ટ મેનેજર" નું પદ ગ્રેડ – ઈ ૩ માં રૂ. ૨૪,૯૦૦-૫૦,૫૦૦/- ના આઈ.ડી.એ. પે-સ્કેલમાં છે જે રેલવેમાં "સિનીયર સેક્શન એન્જિનિયર" ના પદની સરખામણીમાં પ્રમોશનનું પદ નથી, જે ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, પે બેન્ક – ૨ માં રૂ. ૪૬૦૦/- ના ગ્રેડ પે પ્લસ રૂ. ૯૩૦૦ – ૩૪૮૦૦/- ના સી.ડી.એ. માં છે.

(૫) તમામ અરજદારોએ રેલવેમાં પેન્શન, કોમ્પ્લિમેન્ટરી પાસ, તબીબી સુવિધાઓ વગેરે માટે સેવાના જરૂરી સમયગાળાને પૂરો કર્યા પછી, 'તાત્કાલિક શોષણ નીતિ' હેઠળ વર્ષ ૨૦૧૧-૨૦૧૨ માં પ્રથમ વખત

---

ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં ભરતી કરવામાં આવ્યા અને ઈ-૩ ગ્રેડમાં 'આસિસ્ટન્ટ મેનેજર' તરીકે કામ કરવાનું શરૂ કર્યું.

(૬) ઉપરોક્ત સામે, સામાવાળાઓ નંબર ૫ થી ૭ એટલે કે શ્રી પી. એમ. અસાઈ, શ્રી પી. કે. રાય, શ્રી ઓ. પી. શ્રીવાસ્તવ અને શ્રી પવન કુમાર મૂળ રૂપે રેલવેમાં નીચેની સ્થિતિઓમાં કામ કરી રહ્યા હતા:

(૧) સામાવાળા નંબર ૫ – શ્રી પી. એમ. અસાઈ – સિનીયર સેક્શન એન્જિનિયર (એસ.એસ.ઈ.)

(૨) સામાવાળા નંબર ૬ – શ્રી પી. કે. રાય – સિનીયર સેક્શન એન્જિનિયર (એસ.એસ.ઈ.)

(૩) સામાવાળા નંબર ૭ – શ્રી ઓ. પી. શ્રીવાસ્તવ – સેક્શન એન્જિનિયર (એસ.ઈ.) / ડિઝાઇન આસિસ્ટન્ટ

(૪) સામાવાળા નંબર ૧ – શ્રી પવન કુમાર (એલ.પી.એ. નંબર ૬૯૭/૨૦૧૯) – સેક્શન એન્જિનિયર (એસ.ઈ.)

પ્રાસંગિક રીતે, ઉપરના નામવાળા શ્રી પવન કુમારે રેલવેમાં પેન્શન અને અન્ય લાભો માટે સેવાના જરૂરી સમયગાળાને પૂરા કર્યા વિના પણ, જ્યારે

---

તેઓ ડેપ્યુટેશનવાદી હતા ત્યારે રેલવે તરફથી કોઈપણ લાભ વિના ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં કાયમી ધોરણે શોષિત થવાનું નક્કી કર્યું.

વધુમાં, જ્યારે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં ડેપ્યુટેશન પર સવાર થવાની ઓફર રેલવેના તમામ કાયમી કર્મચારીઓ માટે ઉપલબ્ધ હતી, ત્યારે માત્ર સામાવાળાઓ નંબર ૫ થી ૭ અને આવી જ અન્ય સમાન સ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓએ ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં ડેપ્યુટેશનવાદીઓ તરીકે કામ કરવાનું પસંદ કર્યું, જ્યારે અરજદારો તદ્દન ફેન્સ-સિટર્સ હતા અને પાણીની ઊંડાઈ ચકાસી રહ્યા હતા અને રેલવેમાં પેન્શન અને અન્ય લાભો માટે લાયકાત સેવા પૂરી કર્યા પછી જ, ઉપરના સંદર્ભિત સામાવાળાઓ પછી, ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં આવવાનું નક્કી કર્યું. તેથી, સામાવાળાઓ નંબર ૫ થી ૭ ના સંદર્ભમાં તેમને કોઈપણ ભેદભાવ અથવા ગેરલાભનો દાવો કરવાનું તેમના મોંમાં શોભતું નથી.

(૭) સામાવાળાઓ નંબર ૮ થી ૭૬ વતી ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના એચ.આર. મેન્યુઅલ (તારીખ ૨૪/૦૪/૨૦૧૨ મુજબ) ના પ્રકરણ-III ના અંશો પર રાખવામાં આવેલ ભરોસો ગેરમાર્ગે દોરવા માટે છે જેમાં એવું આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે મૂળ રૂપે રૂ. ૮૩૦૦-૩૪૮ ૦૦/- ના પી.બી.-૨ ના પે સ્કેલમાં રેલવેમાં કામ કરતી વ્યક્તિઓ રૂ. ૪૬ ૦૦ ના

---

ગ્રેડ પે સાથે શરૂઆતમાં રૂ. ૫૪૦૦/- ના ઉચ્ચ ગ્રેડ પે માં ડેપ્યુટેશન પર ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં લેવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ, જ્યારે સદર ડેપ્યુટેશનવાદીઓને ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં આસિસ્ટન્ટ મેનેજર તરીકે કાયમી ધોરણે શોષિત કરવામાં આવ્યા, ત્યારે તેમને વધુ ઉચ્ચ ગ્રેડ એટલે કે રૂ. ૨૪૯૦૦-૫૦૫૦૦/- નો ઈ-૩ આપવામાં આવ્યો, જ્યારે અરજદારોને જ્યારે તેઓ પ્રથમ વખત ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં ભરતી થયા ત્યારે માત્ર એક જ વાર એવો ઉચ્ચ ગ્રેડ આપવામાં આવ્યો હતો.

અરજદારોની બાજુ પર ઉપરોક્ત ગેરસમજ તદ્દન ગેરમાર્ગે દોરાયેલી છે કારણ કે મૂળ પાંચ અરજદારો અને શીર્ષકવાળી અપીલમાં મૂળ સામાવાળાઓ નંબર ૫ થી ૭ એચ.આર. મેન્યુઅલના પ્રકરણ-IV ની કલમ નં. ૫ અને ૮(બ) માં સમાવિષ્ટ નવી પ્રમોશન પોલિસી તારીખ ૨૪-૦૪-૨૦૧૨ ની શરૂઆત પહેલાં ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં આવ્યા હતા. તે સમયે, રેલવેમાં સિનીયર સેક્શન એન્જિનિયર / સેક્શન એન્જિનિયર પી.બી. - ૨ એટલે કે રૂ. ૯૩૦૦-૩૪૮૦૦/- માં રૂ. ૪૬૦૦/- ના ગ્રેડ પે સાથે કામ કરી રહ્યા હતા જે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં આસિસ્ટન્ટ મેનેજરના પદને લાગુ પડતા રૂ. ૨૪૯૦૦-૫૦૫૦૦/- ના આઈ.ડી.એ. સ્કેલ સમકક્ષ હતો. આમ,

---

તે સાચું નથી કે અરજદારોની સરખામણીમાં ડેપ્યુટેશનવાદીઓને બે વાર ઉચ્ચ ગ્રેડ આપવામાં આવ્યો હતો.

(૮) અરજદારો વતી ઉઠાવવામાં આવેલ એક દલીલ એ પણ છે કે ડેપ્યુટેશનવાદીઓ એટલે કે સામાવાળા નંબર ૫ થી ૭ અને અન્ય આવી જ સમાન સ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓને બેવડા લાભો મેળવવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં, એટલે કે (૧) રેલવેમાંથી પેન્શન, પ્રિવિલેજ પાસ વગેરે માટે લાયકાત સેવા, અને તે જ સમયે, (૨) ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં તેમના દ્વારા મૂકવામાં આવેલો જ વર્ષનો નિવાસ સમયગાળો. અરજદારોના મતે, આ ભેદભાવપૂર્ણ છે કારણ કે અરજદારો ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં પ્રથમ વખત ભરતી થયા હોવાથી, સામાવાળાઓ નંબર ૫ થી ૭ કરતા અગાઉ ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ની સેવામાં કાયમી ધોરણે શોષિત થવા ઉપરાંત, રેલવે કર્મચારીઓ માટે ઉપલબ્ધ કોઈપણ લાભો મેળવતા નથી. અરજદારોની બાજુથી આવી દલીલ તદ્દન ગેરમાર્ગે દોરાયેલી છે અને કોઈપણ પાયા વગરની છે. પ્રાસંગિક રીતે, ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. સાથે કામ કરતી વખતે ડેપ્યુટેશનવાદીઓ એલ.ટી.સી. જેવા લાભો માટે હકદાર નથી, જે અન્યથા અરજદારો જેવા વ્યક્તિઓ માટે, ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ની રોજગારીમાં ઉપલબ્ધ છે.

---

(૯) અરજદારોના એવરમેન્ટ્સ એ પાછા છે કે સામાવાળા નંબર ૬ – શ્રી પી. કે. રાય, પ્રારંભિક તબક્કે ડેપ્યુટેશનવાદી તરીકે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં આવ્યા પછી, પૂર્વવર્તી અસરથી કાયમી ધોરણે શોષિત થયા, જે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. દ્વારા વધારાની કૃપા છે. આ સંદર્ભમાં, એવું રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારોનું સદર એવરમેન્ટ તથ્યાત્મક રીતે ખોટું છે કારણ કે, સામાવાળા નંબર ૬ – શ્રી પી. કે. રાયના કેસમાં, તેમણે ૧૯/૦૬/૨૦૧૦ ના રોજ રેલવેમાંથી રાજીનામું આપ્યું હતું, જો કે, ૧૦/૦૧/૨૦૧૨ ના રોજ જ રેલવેએ ૨૨/૦૬/૨૦૧૦ ની અસરથી શ્રી પી. કે. રાયના સદર રાજીનામાનો સ્વીકાર કર્યો હતો. આને ધ્યાનમાં રાખીને, ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. એ ૧૬/૦૧/૨૦૧૨ ના રોજનો આદેશ બહાર પાડ્યો, જેમાં શ્રી પી. કે. રાયને રૂ. ૨૪,૯૦૦-૫૦,૫૦૦ (ઈ૩) ના આઈ.ડી.એ. પે-સ્કેલમાં આસિસ્ટન્ટ મેનેજર તરીકે ૨૩/૦૬/૨૦૧૦ ની અસરથી એટલે કે તેમના પેરન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ દ્વારા તેમના રાજીનામાના સ્વીકારની તારીખ પછીની તારીખથી કાયમી ધોરણે શોષિત કરવામાં આવ્યા. આમ, રેલવેની બાજુથી ભૂલ હતી કારણ કે સામાવાળા નંબર ૬ નું ૧૯/૦૬/૨૦૧૦ નું રાજીનામું રેલવે દ્વારા માત્ર ૧૦/૦૧/૨૦૧૨ ના રોજ સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું પરંતુ ૨૨/૦૬/૨૦૧૦ ની અસરથી અને તે જ રીતે,

---

ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. એ ૨૩/૦૬/૨૦૧૦ ની અસરથી તેમને કાયમી ધોરણે શોષિત કરતો આદેશ તારીખ ૧૬/૦૧/૨૦૧૨ ના રોજ બહાર પાડ્યો હતો. તેથી, અરજદારોના ઉપરોક્ત એવરમેન્ટ્સમાં કોઈ પાચો નથી.

(૧૦) તે પ્રશંસા કરી શકાય છે કે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. અરજદારોની બાજુના અનુભવને ઓછો આંકવા માંગતી નથી, જે સામાવાળા નંબર ૫ થી ૭ ના અનુભવની સરખામણીમાં લાંબા સ્વભાવનો છે. જો કે, ઉચ્ચ પદ પર પ્રમોશન મેળવવા માટે પાત્રતા શરત તરીકે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં ૪ વર્ષના નિવાસ સમયગાળાને ધ્યાનમાં રાખીને, ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. દ્વારા વિચારણાનો ભાર ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ની અંદર સંસ્થાકીય અનુભવ પર છે, જેને કોઈપણ કર્મચારીના કેસમાં ધ્યાનમાં લેવો જોઈએ, ભલે તે વ્યક્તિ શરૂઆતમાં ડેપ્યુટેશનવાદી હતો અને પછી ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના કર્મચારી તરીકે શોષિત થયો હતો, અથવા તે શરૂઆતથી જ ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના કર્મચારી તરીકે કાયમી ધોરણે શોષિત થયો છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રારંભિક તબક્કે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના વિકાસ માટે ડેપ્યુટેશનવાદીઓ દ્વારા

---

પ્રદાન કરવામાં આવેલી સખત મહેનતને માન્યતા આપવાનો  
ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. નો પ્રયાસ રહ્યો છે.

(૧૧) એવું પણ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સંબંધિત સામાવાળાઓને  
૩૦/૦૬/૨૦૧૩ ના રોજ આસિસ્ટન્ટ મેનેજરની સિનિયરિટી યાદીમાં  
ક્રમાંક નં. ૧૩ થી ૨૧ પર દર્શાવવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ, કલમ  
૮(બ) ની કામગીરીને કારણે, ક્રમાંક નં. ૨૨ થી ૩૦ પર ધકેલી દેવામાં  
આવ્યા હતા.

દુર્ભાગ્યવશ, જે વાત નજરે ચડતી નથી તે એ હકીકત છે કે  
૩૦/૦૬/૨૦૧૩ ના રોજની સિનિયરિટી યાદી ‘આસિસ્ટન્ટ મેનેજર’ ના  
પદ માટે છે, જ્યાં સંબંધિત સામાવાળાઓને ક્રમાંક નં. ૧૩ થી ૨૧ પર  
દર્શાવવામાં આવ્યા હતા. આની સામે, સામાવાળાઓ નંબર ૮ થી ૭૬  
વતી ટાંકવામાં આવેલી બીજી સિનિયરિટી યાદી ‘આસિસ્ટન્ટ મેનેજર’ ના  
પદ માટેની સિનિયરિટી યાદી ન હતી પરંતુ ‘મેનેજર’ ના પદ માટે હતી  
અને તે પણ ૨૭/૦૬/૨૦૧૮ ના રોજની હતી. તે સદર યાદીમાં છે કે  
પ્રમોશન પર સંબંધિત સામાવાળાઓને ક્રમાંક નં. ૨૨ થી ૨૮ થી  
સમાયોજિત કરવામાં આવ્યા હતા, જેના દ્વારા તેમને નીચે ધકેલી દેવામાં

---

આવ્યા હોવાનું કહી શકાય નહીં, જેવો આક્ષેપ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

(૧૨) ૧૮/૦૪/૨૦૧૭ ની અસરથી કલમ ૮(બ)(૧) અને ૮(બ)(૨) દાખલ કરીને ભૂતપૂર્વ કલમ ૮(બ) માં સુધારો પ્રકૃતિમાં પૂર્વવર્તી નથી પરંતુ તે સ્પષ્ટપણે કહે છે કે તે સૂચના બહાર પાડવાની તારીખથી એટલે કે ૧૮/૦૪/૨૦૧૭ થી લાગુ થશે.

(૧૩) વધુમાં મૂળ કલમ ૮(બ) ના સંદર્ભમાં કથિત ભૂલની અનુભૂતિનો કોઈ પ્રશ્ન ન હતો કે તેમાં ૧૮/૦૪/૨૦૧૭ ની અસરથી સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. વાસ્તવમાં, તે સંભવિત રૂપે પોલિસી નિર્ણયમાં ફેરફાર સિવાય બીજું કંઈ નહોતું.

(૧૪) કેન્દ્ર સરકારનું દરેક પબ્લિક સેક્ટર અંડરટેકિંગ / સ્થાપના એકબીજાથી અલગ અને સ્વતંત્ર છે અને તેમાં કોઈપણ પ્રકારનો આદેશ નથી કે પ્રમોશન અને સિનિયરિટી સંબંધિત પાત્રતા માપદંડના મામલામાં સેવાની શરતની સમાન પોલિસી તે બધા પાસે હોવી જોઈએ. આને ધ્યાનમાં રાખીને, ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ક્યારેય તે અનુસરવા માટે બંધાયેલ નથી જે અન્ય પબ્લિક સેક્ટર અંડરટેકિંગ્સ જેમ કે – (૧) કોંકણ રેલવે

---

કોર્પોરેશન લિ.; (૨) રેલવે બોર્ડ અથવા (૩) રેલવે વિકાસ નિગમ લિ. કરે છે.

પ્રાસંગિક રીતે, રેલવે વિકાસ નિગમ લિ. ના ભરતી અને પ્રમોશન નિયમો, ૨૦૧૦ નો નિયમ ૧૧ એ જોગવાઈ પૂરી પાડે છે કે કાયમી શોષણ પહેલાં ડેપ્યુટેશનવાદીના નિવાસ સમયગાળાને ઉચ્ચ પદ પર પ્રમોશનના હેતુ માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

(૧૫) જ્યારે શીર્ષકવાળી રિટ અરજી ૨૦/૧૨/૨૦૧૨ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે પ્રમોશન પોલિસી, ૨૦૧૨ ની કલમ ૮(બ) ની કાયદેસરતાને પડકારતી સદર રિટ અરજી દાખલ કરવા માટે અરજદારો માટે કોઈ કાર્યવાહીનું કારણ ન હતું. "તાત્કાલિક શોષણ યોજના" હેઠળ વર્ષ ૨૦૧૧-૧૨ માં ભરતી થયેલા અરજદારોએ સદર પ્રમોશન પોલિસી, ૨૦૧૨ ની કલમ ૫ ની જરૂરિયાત મુજબ ન્યૂનતમ ૪ વર્ષનો નિવાસ સમયગાળો પૂરો કર્યો ન હતો અને તેથી, સદર અરજી શરૂઆતમાં જ જાળવી શકાય તેવી ન હતી અને તેથી, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સદર રિટ અરજી પર વિચાર કરી શક્યા ન હોત.

---

(૧૬) ડી.સી.સી.આઈ.એલ. ના એચ.આર. મેન્યુઅલમાં સમાવિષ્ટ પ્રમોશન પોલિસી, ૨૦૧૨ ની કલમ ૫ અને કલમ ૮(બ) ને સાથે વાંચવાની અને કાર્ય કરવાની જરૂર છે અને તેથી, પોલિસીની કલમ ૫ ક્ષેત્રમાં ટકી રહે છે ત્યાં સુધી, અલગથી કલમ ૮(બ) સામેનો પડકાર ધ્યાનમાં લઈ શકાતો નથી, જે ડેપ્યુટેશન વિશે વાત કરતી નથી, પરંતુ પ્રમોશનનો દાવો કરવા માટે ન્યૂનતમ ૪ વર્ષના નિવાસ સમયગાળાની પૂર્તિ ફરજિયાતપણે માંગે છે.

(૧૭) વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે એક તરફ ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના એચ.આર. મેન્યુઅલની કલમ ૮(બ) અને બીજી તરફ કલમ ૧૦(બ) વચ્ચે વિરોધાભાસ દોરવો જોઈતો ન હતો અને એવું પકડી રાખવું જોઈતું ન હતું કે 'સિનિયરિટીનું પાસું જે પ્રમોશનના હેતુ માટે મુખ્ય વિચારણા છે'. વાસ્તવમાં, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા જે કઠિન હકીકત નજરે ચડતી નથી તે એ છે કે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં, એચ.આર. મેન્યુઅલની કલમ ૫ માં સમાવિષ્ટ 'પ્રમોશન માટે પાત્રતા' સંબંધિત પાસું અને એચ.આર. મેન્યુઅલની કલમ ૧૦(બ) માં સમાવિષ્ટ 'સિનિયરિટી' સંબંધિત પાસું, એ બે અલગ-અલગ પાસાઓ છે. આ સંદર્ભમાં, શિબા શંકર મહાપાત્રા વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્ય ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય

---

પર ભરોસો રાખવામાં આવે છે, જે (૨૦૧૦) ૧૨ એસ.સી.સી. ૪૭૧ માં નોંધાયેલ છે, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટે, અન્ય બાબતોની સાથે, પેરા ૧૭ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૧૭. એ વાત પરથી નજર ચૂકવી જોઈએ નહીં કે વરિષ્ઠતા અને બઢતી માટેની પાત્રતા એ બંને તદ્દન અલગ વિભાવનાઓ છે.....”

(૧૮) ઉપરોક્ત બાબતના સમર્થનમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે વરિષ્ઠતા અને બઢતી માટેની પાત્રતા વચ્ચેનો તફાવત સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નીચેના ચુકાદાઓમાં ખૂબ જ સારી રીતે સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે;

(i) (૧૯૮૮) ૨ એસ.સી.સી. ૨૩૩

(ii) (૨૦૧૭) ૫ એસ.સી.સી. ૭૮૩

(iii) ૧૯૮૯ (૧) જી.એલ.એચ. ૧

અગાઉના ચુકાદાઓમાં સ્પષ્ટપણે એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે “બઢતીના મામલામાં વરિષ્ઠતાને પાત્રતાના વિકલ્પ તરીકે સ્વીકારી શકાતી નથી કે તે પાત્રતા પર ઓવરરાઈટ કરી શકતી નથી અને જે નિયમ આગામી ઉચ્ચ પદ પર બઢતી આપવાના હેતુ માટે સેવાના સમાન સમયગાળાની જોગવાઈ કરે છે, તેને મનસ્વી કે અન્યાયી કહી શકાય નહીં,

---

તેમજ તે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અથવા ૧૬ નો ભંગ કરતા નથી અને એવો કોઈ કાયદો નથી જે એવું નિર્ધારિત કરતો હોય કે સેવામાં પરિષ્ઠ વ્યક્તિ આપમેળે બઢતી માટે પાત્ર બની જશે.”

(૧૯) કોઈપણ કર્મચારીને એ દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી કે બઢતી મંજૂર કરવાને નિયંત્રિત કરતા નિયમો અને પરિષ્ઠતાને નિયંત્રિત કરતા નિયમો ચોક્કસ સ્વરૂપમાં હોવા જોઈએ, એટલે કે એકબીજા સાથે સુમેળમાં હોવા જોઈએ, કારણ કે પરિષ્ઠતા નક્કી કરવાના માપદંડ અને બઢતી માટે પૂર્ણ કરવાના માપદંડ નીતિના ક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત છે, જે નિયંત્રતાના વિશિષ્ટ વિવેકાધીન અને અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે અને આ અદાલત માત્ર એટલા માટે કે આ સંબંધમાં અન્ય કોઈ નીતિ વધુ ડાહ્યાભરી અને સારી લાગે છે, ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના વિચારોને બદલીને પોતાના વિચારો ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. પર લાદવા માંગતી નથી.

(i) (૨૦૦૩) ૨ એસ.સી.સી. ૬૩૨; (ii) (૨૦૦૮) ૩ એસ.સી.સી. ૩૫૯; (iii) (૨૦૧૧) ૬ એસ.સી.સી. ૫૯૭; (iv) (૨૦૧૭) ૩ એસ.સી.સી. ૫૦૪;

---

(૨૦) ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, આક્ષેપિત ચુકાદાના ફક્ત ૮ માં જણાવ્યા મુજબ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલ નિર્દેશ અમલમાં મૂકવા યોગ્ય નથી કારણ કે જે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે તે સમીક્ષા ડી.પી.સી. યોજવાનો અને અરજદારોને ૧૯/૧૧/૨૦૧૨ / ૦૧/૦૧/૨૦૧૩ થી મેનેજરના પદ પર બઢતી આપવાનો છે, જે તારીખો પર, કલમ ૫ માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ ૪ વર્ષનો ન્યૂનતમ નિવાસ સમયગાળો પૂર્ણ કરવાના ફરજિયાત પાત્રતા માપદંડનું અરજદારો દ્વારા કબૂલાત મુજબ પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું.

(૨૧) રસપ્રદ વાત એ છે કે, તમામ અરજદારોને બઢતી નીતિની કલમ ૫ મુજબ ૪ વર્ષનો ન્યૂનતમ નિવાસ સમયગાળો પૂર્ણ થવા પર વર્ષ ૨૦૧૫/૧૬ માં બઢતી મળી ગઈ હતી અને તેથી, ૨૬/૧૦/૨૦૧૮ ના રોજ આપવામાં આવેલ આક્ષેપિત ચુકાદામાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલ ઉપરોક્ત નિર્દેશ ૨૬ અને બાતલ કરવાને પાત્ર છે.

(૨૨) પડકારવામાં આવેલા ચુકાદાના ફક્ત ૭.૨ માં એવું અવલોકન કર્યા પછી કે “ભલે આવી નીતિ ઘડવાનું કાર્ય સંગઠનના ડોમેન અને વિવેકાધીન ક્ષેત્રમાં હોઈ શકે છે.....”, વિદ્વાન સિંગલ જજે કોંકણ રેલ્વે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને ઈન્ડિયન રેલ્વે એસ્ટેબ્લિશમેન્ટ મેન્યુઅલ (રેલ્વે બોર્ડ) માં

---

પ્રચલિત બઢતી નીતિનું અનુસરણ કરવાનું સૂચન કરવામાં ભૂલ કરી છે, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે રેલ્વે મંત્રાલય હેઠળના તમામ જાહેર ક્ષેત્રના ઉપક્રમો પણ એકબીજાથી અલગ અને સ્વતંત્ર છે અને તેવા તમામ જાહેર ક્ષેત્રના ઉપક્રમો બઢતી અને વરિષ્ઠતા સંબંધિત પાત્રતા માપદંડની બાબતમાં સેવા શરતોની સમાન નીતિ ધરાવતા હોવા જોઈએ.

(૨૩) ઉપર જણાવેલ બાબતોને કોઈપણ પ્રકારની પૂર્વગ્રહ વગર, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે 'બઢતી નીતિ' સંબંધિત ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના એચ.આર. મેન્યુઅલની કલમ ૮(બી) ન તો કોઈ કાયદા હેઠળ ઘડવામાં આવી છે અને ન તો બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ ઘડવામાં આવી છે અને તેથી, તેને કોઈ વૈધાનિક કે બંધારણીય દરજ્જો પ્રાપ્ત નથી, જેના દ્વારા તે આ અદાલતના રિટ અધિકારક્ષેત્રને પાત્ર બની શકે. ઉપરોક્ત કલમ માત્ર બઢતી મંજૂર કરવાની બાબતમાં ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના નીતિગત નિર્ણયને પ્રતિબિંબિત કરે છે અને તેથી, કર્મચારીઓની સેવા શરતો સંબંધિત કોઈક સારી અને વધુ ડાહ્યાભરી નીતિ દર્શાવીને આવા નીતિગત નિર્ણયને પડકારી શકાતો નથી. આ સંદર્ભમાં, (i) (૨૦૦૭) ૮ એસ.સી.સી. ૨૧૨ અને (૨૦૦૯) ૫ એસ.સી.સી. ૫૧૫ માં નોંધાયેલા ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

---

૧૩. ચીફ કોમર્શિયલ મેનેજર, સાઉથ સેન્ટ્રલ રેલ્વે, સિકંદરાબાદ અને અન્ય  
(ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા-૧૯ અને ૨૦ માં નીચે  
મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે કે -

"૧૯. વહીવટી નિયમો, વિનિયમો અને સૂચનાઓ, જેને કોઈ  
વૈધાનિક બળ નથી, તે વ્યથિત પક્ષકાર ની તરફેણમાં કોઈ  
કાયદાકીય અધિકાર ઉત્પન્ન કરતા નથી અને કાયદાની અદાલતમાં  
વહીવટીતંત્ર વિરુદ્ધ તેનો અમલ કરાવી શકાતા નથી. યોગ્ય રીતે  
કહેવાતા કારોબારી આદેશો કોઈપણ વ્યક્તિને કાયદેસર રીતે  
અમલમાં મૂકી શકાય તેવા અધિકારો પ્રદાન કરતા નથી અને જે  
માર્ગદર્શન માટે તે જારી કરવામાં આવ્યા છે તેવા ગૌણ  
સત્તાવાળાઓ પર કોઈ કાયદાકીય જવાબદારી લાદતા નથી. આ  
પ્રકારનો આદેશ ડિલિંકન્ટને કોઈ કાયદાકીય અને અમલમાં મૂકી  
શકાય તેવા અધિકારો પ્રદાન કરશે નહીં, જો કોઈ નિર્દેશોની  
અવગણના કરવામાં આવે તો પણ કોઈ અધિકાર ઊભો થશે નહીં.  
તેનો ભંગ ગૌણ સત્તાવાળાઓને શિસ્તભંગની અથવા અન્ય યોગ્ય

---

કાર્યવાહી માટે ખુદા મૂકી શકે છે, પરંતુ સર્ટીઓરરીના નિયમોના સ્વરૂપમાં છે તેમ કહી શકાય નહીં.

૨૦. તે સુસ્થાપિત છે કે કેન્દ્ર સરકાર કે રાજ્ય સરકાર તેના સેવકોને ચોક્કસ સંજોગોમાં કેવી રીતે વર્તવું તે અંગે વહીવટી સૂચનાઓ આપી શકે છે; પરંતુ તેનાથી આવી સૂચનાઓ વૈધાનિક નિયમો બની જતી નથી જે ચોક્કસ સંજોગોમાં ન્યાયિક સમીક્ષાને પાત્ર હોય. આવા કારોબારી સૂચનો વૈધાનિક નિયમોનું બળ ધરાવે તે માટે, તે બતાવવું જરૂરી છે કે તે કોઈ કાયદા દ્વારા કેન્દ્ર સરકાર કે રાજ્ય સરકારને પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તા હેઠળ અથવા તેના માટે જોગવાઈ કરતા બંધારણના કોઈ જોગવાઈ હેઠળ જારી કરવામાં આવ્યા છે. તેથી, જો આવા કારોબારી સૂચનોનો કોઈ ભંગ થયો હોય તો પણ તે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અરજી દાખલ કરીને સરકાર સામે રિટની માંગ કરવાનો જનતાના કોઈપણ સભ્યને કોઈ અધિકાર આપતો નથી.

૧૪. કે. એ. નાગામણિ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા-૨૩ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે:-

---

૨૩. ઈન્ડિયન એરલાઇન્સ કોર્પોરેશન એમ્પ્લોઈઝ સર્વિસ રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૫૫ જે અધિનિયમ દ્વારા કોર્પોરેશનને પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તાના ઉપયોગથી બનાવવામાં આવ્યા છે તે નિઃસંપલ્લે વૈધાનિક પ્રકૃતિના છે પરંતુ ભરતી અને બઢતી નિયમો તેમની પ્રકૃતિમાં વૈધાનિક નથી. આ નિયમો કોઈપણ નિયમ બનાવવાની સત્તાના ઉપયોગથી ઘડવામાં આવ્યા નથી. માત્ર વહીવટી નિયમો એ કોઈપણ પ્રકારનું લીજિસ્લેશન નથી. તે નીતિના નિવેદનો અને સરકારી વિભાગો, વૈધાનિક સત્તાવાળાઓની પદ્ધતિના સ્વરૂપમાં છે, ભલે તે પ્રકાશન થયેલ હોય કે ન હોય. કોઈપણ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ બનાવવામાં આવેલા વૈધાનિક નિયમો અને વિનિયમો, સંસદીય મંજૂરીને આધીન રહીને તદ્દન અલગ સ્થાન ધરાવે છે. વહીવટી નિયમો હંમેશાં ગણવામાં આવે છે અને વારંવાર એવું રાખવામાં આવ્યું છે કે તે માત્ર વહીવટી પદ્ધતિના નિયમો છે, કાયદાના નિયમો નથી અને ડેલિગેટેડ લીજિસ્લેશન નથી અને તેમને કોઈ વૈધાનિક બળ નથી. વહીવટી પદ્ધતિના આવા નિયમોનું માત્ર "નિયમો" તરીકે વર્ણન કરવાથી તેઓ વૈધાનિક નિયમો બની જતા નથી. આવા વહીવટી નિયમો પરિસ્થિતિ અનુસાર કોઈપણ

---

ચોક્કસ પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના સત્તાવાળાઓ દ્વારા ફેરફાર, સંશોધન અથવા એકત્રિત કરી શકાય છે. જ્યાં સુધી તેઓ બંધારણની જોગવાઈઓ અથવા કાયદાઓ અથવા વૈધાનિક નિયમોનું ઉલ્લંઘન ન કરે ત્યાં સુધી આમ કરવા માટે કોઈ કાયદાકીય પ્રતિબંધો નથી.

૧૫. હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા-૨૧ અને ૨૨ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે કે -

“૨૧.....સારું શિક્ષણ, તાલીમ અને રોજગાર પ્રદાન કરવાની જવાબદારી રાજ્યની છે, સંબંધિત અને સ્વીકાર્ય સામગ્રીના આધારે સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને નીતિ ઘડવી અથવા નિર્ણયમાં ફેરફાર / રૂપાંતર કરવું તે તેના માટે સૌથી વધુ યોગ્ય છે. અદાલતો નીતિગત બાબતોના સંબંધમાં રાજ્ય સરકારના નિર્ણયમાં પોતાના વિચારો બદલીને મૂકતી નથી. વાસ્તવમાં, અદાલતે સરકારના કાયદા ઘડવાના જ્ઞાન કે નીતિગત નિર્ણયને તોલવા માટે અપીલની સત્તા અથવા સુપર લીજિસલેટર તરીકે બેસવાનો ઇનકાર

---

કરવો જોઈએ, સિવાય કે તે બંધારણના આદેશની વિરુદ્ધ જતું હોય.

૨૨ માનવ સંસાધનોના મહત્વના સંબંધમાં, ખાસ કરીને વિવિધ વ્યાવસાયિક અને તકનીકી ક્ષેત્રોમાં માનવશક્તિની આવશ્યકતા, સરકાર પોતાની નીતિ ઘડવા માટે, સમાજની જરૂરિયાતો અનુસાર તેમાં ફેરફાર કરવા અથવા રૂપાંતર કરવા માટે મુક્ત છે.....”

૧૬. ભારત સરકાર અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે

ફકરા-૪૭ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે કે –

“૪૭.....કોઈ ચોક્કસ જાહેર નીતિ ડાહ્યાભરી અને સ્વીકાર્ય છે કે કેમ અથવા તેનાથી સારી નીતિ વિકસાવી શકાય કે કેમ તે અંગેની તપાસ કરવાનું અદાલતોના ક્ષેત્રમાં નથી. અદાલત માત્ર ત્યારે જ હસ્તક્ષેપ કરી શકે છે જો ઘડવામાં આવેલી નીતિ સંપૂર્ણપણે મનસ્વી હોય અને કારણોથી વંચિત હોય, અથવા તદ્દન મનસ્વી હોય, જે બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ ની મૂળભૂત આવશ્યકતાનું ઉલ્લંઘન કરતી હોય.”

---

૧૭. પી. યુ. જોશી અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા-

૧૦ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે કે -

“૧૦.....બંધારણ, પદ્ધતિ, પદોની નામાવલિ, કેડર, શ્રેણીઓ, તેમની રચના / નાબૂદી, લાયકાતોનું નિર્ધારણ અને બઢતીના અવકાશ સહિતની સેવાની અન્ય શરતો અને આવી બઢતીઓ માટે પૂર્ણ કરવાના માપદંડો પોલિસીના ક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત છે અને તે ભારતના બંધારણમાં પરિકલ્પિત મર્યાદાઓ અથવા પ્રતિબંધોને આધીન રહીને, અલબત્ત, રાજ્યના વિશિષ્ટ વિવેકાધીન અને અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે અને તે વૈધાનિક ટ્રિબ્યુનલ્સ માટે, કોઈપણ સંજોગોમાં, સરકારને ભરતીની ચોક્કસ પદ્ધતિ અથવા પાત્રતા માપદંડ અથવા બઢતીના અવકાશ અપનાવવાનો નિર્દેશ આપવાનું નથી અથવા રાજ્યના વિચારોના સ્થાને પોતાના વિચારો મૂકીને પોતાની જાતને લાદવાનું નથી..... રાજ્યના કોઈપણ કર્મચારીને એ દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી કે તેની સેવાની શરતોને નિયંત્રિત કરતા નિયમો તમામ હેતુઓ માટે જ્યારે તેણે સેવામાં પ્રવેશ કર્યો હતો ત્યારે હતા તેવા જ હંમેશાં રહેવા જોઈએ

---

અને ચોક્કસ સમયે પહેલેથી જ અર્જિત, પ્રાપ્ત થયેલા અથવા ઉપાર્જિત અધિકારો અથવા લાભોની ખાતરી આપવા અથવા સુરક્ષિત કરવા સિવાય, હાલની સેવામાં પણ નવા નિયમોમાં ફેરફાર કરવા, તેમાં ફેરફાર કરવા અને તેને અમલમાં મૂકવાની રાજ્યની સત્તાને પડકારવાનો સરકારી કર્મચારીને કોઈ અધિકાર નથી.”

૧૮. તમિલનાડુ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા-૧૦ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે:-

“૧૦. આ બોર્ડ દ્વારા લેવાયેલ નીતિગત નિર્ણય છે અને તેને સેવા નિયમોમાં સામેલ કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, આ લાયકાત ધરાવતા હેલ્પરના પદ પર ઉમેદવારોની ભરતી કરવામાં આવી હતી, તેમની બઢતીની ચેનલ માત્ર તકનીકી પદ માટે જ છે અને તેમાં કોઈ શંકા હોઈ શકે નહીં. આ બોર્ડ દ્વારા લેવાયેલ એક સ્પષ્ટ નીતિગત નિર્ણય હતો અને તેથી, હવે આ વ્યક્તિઓની બઢતી માત્ર તકનીકી પદ પર જ થશે અને વહીવટી પદ પર થશે નહીં. તેથી, સેવા શરતમાં કરવામાં આવેલી આ જોગવાઈને કોઈપણ પ્રકારે

---

ભેદભાવપૂર્ણ કે મનસ્વી કે અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(જી) નું ઉદ્ધંધન કરતી કહી શકાય નહીં. આ બોર્ડનો નીતિગત નિર્ણય છે અને બોર્ડે જ નક્કી કરવાનું છે કે પદ માટે કોણ યોગ્ય રહેશે અને આવા પદ માટે બઢતીની ચેનલ શું હોવી જોઈએ. હેલ્પર તરીકે ફરજ બજાવતા કર્મચારી માટે એવો આગ્રહ રાખવાનો નથી કે બોર્ડે તેને અનુકૂળ હોય તેવા નિયમમાં સુધારો કરવો જોઈએ. તકનીકી અને બિન-તકનીકી વ્યક્તિઓ માટે બઢતીની ચેનલ શું હશે તે નક્કી કરવાનો બોર્ડનો વિશેષાધિકાર છે. આ કેસમાં બોર્ડે તર્કસંગત આધાર પર નક્કી કર્યું છે કે તકનીકી વ્યક્તિઓની બઢતીની ચેનલ તકનીકી બાજુ પર હશે અને વહીવટી બાજુ પર નહીં.”

૧૯. આર. પ્રભા દેવી અને અન્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા-૧૫ અને ૧૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે:-

૧૫. નિયમ બનાવતી સત્તા ઉચ્ચ પદ પર બઢતી માટે પાત્રતાની શરત નિર્ધારિત કરતા નિયમો ઘડવા માટે સક્ષમ છે. જ્યારે આવી પાત્રતાની શરત સેવા નિયમો દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવી હોય, ત્યારે એવું કહી શકાતું નથી કે સીધી ભરતી પામેલ વ્યક્તિ કે જે

---

બઢતી પામેલાઓ કરતાં વરિષ્ઠ છે તેને પાત્રતાની શરતનું પાલન કરવાની જરૂર નથી અને તે માત્ર તેની વરિષ્ઠતાના આધારે ઉચ્ચ પદ પર બઢતી માટે વિચારણા કરવા માટે હકદાર છે. પ્રશ્નગત સંશોધિત નિયમે સી.એસ.એસ. ના ગ્રેડ-૧ ના પદ પર બઢતી માટે વિચારણા કરવા માટે પાત્રતાની શરત તરીકે સેક્શન ઓફિસરના ગ્રેડમાં આઠ વર્ષની મંજૂર સેવાના સમયગાળાને નિર્ધારિત કર્યો છે. આ નિયમ સીધી ભરતી પામેલ સેક્શન ઓફિસરો તેમજ બઢતી પામેલ સેક્શન ઓફિસરો બંનેને સમાન રીતે લાગુ પડે છે. આ રજૂઆત કે જ્યારે જૂનિયરો કે જેમણે પાત્રતાની શરત પૂર્ણ કરી છે તેમને ઉચ્ચ પદ પર બઢતી માટે વિચારણા કરવામાં આવી રહી છે ત્યારે વરિષ્ઠ સેક્શન ઓફિસરને ઉચ્ચ પદ પર બઢતી માટે વિચારણા કરવાનો અધિકાર છે, તે સંપૂર્ણપણે અસમર્થ છે. બઢતી માટે વિચારણા કરવા માટે હકદાર બનવા માટે પાત્રતાની શરત નિર્ધારિત કરવી તે નિયમ બનાવતી સત્તાની સક્ષમતામાં છે. બઢતી માટે વિચારણા કરવા માટે પાત્ર બનવા માટે સેક્શન ઓફિસરો સહિતના વરિષ્ઠ સીધી ભરતી પામેલાઓએ આ પાત્રતાની શરત પૂર્ણ કરવી પડશે. જ્યારે ચોક્કસ કેડરમાં પદ પર નિમણૂક માટે લાયકાતો નિર્ધારિત કરવામાં આવે

---

છે, ત્યારે વ્યક્તિની નિમણૂક માટે વિચારણા કરવામાં આવે તે પહેલાં તે લાયકાતો સંતોષવી પડશે. જ્યાં સુધી તે સંબંધિત નિયમો દ્વારા નિર્ધારિત પાત્રતાની શરત પૂર્ણ ન કરે ત્યાં સુધી ચોક્કસ કેડરમાં પરિષ્ક્રિયા જાહેર સેવકને ઉચ્ચ પદ પર બઢતી માટે હકદાર બનાવતી નથી. બઢતી માટે વિચારણા કરવામાં આવે તે પહેલાં વ્યક્તિએ પદ માટે નિર્ધારિત લાયકાતોને ધ્યાનમાં રાખીને બઢતી માટે પાત્ર હોવું આવશ્યક છે. પરિષ્ક્રિયા માત્ર પાત્ર વ્યક્તિઓ વચ્ચે જ સંબંધિત રહેશે. આગામી ઉચ્ચ પદ પર બઢતીના મામલામાં પરિષ્ક્રિયાને પાત્રતાના વિકલ્પ તરીકે સ્વીકારી શકાતી નથી કે તે તેના પર ઓવરરાઈટ કરી શકતી નથી. પ્રશ્નગત નિયમ કે જે લાયકાત ધરાવતી સેવાનો સમાન સમયગાળો નિર્ધારિત કરે છે તેને બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અથવા ૧૬ નું ઉલ્લંઘન કરનાર મનસ્વી કે અન્યાયી કહી શકાય નહીં. ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા યોગ્ય રીતે ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

"જ્યારે ચોક્કસ કેડરમાં સેવાના ચોક્કસ સમયગાળાને કાયદેસર રીતે નિર્ધારિત કરી શકાય છે અને તેમ નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે જ્યાં સુધી વ્યક્તિ પાસે તે લાયકાત ન હોય, તેને નિમણૂક

---

માટે પાત્ર ગણી શકાતો નથી. એવો કોઈ કાયદો નથી જે એવું નિર્ધારિત કરતો હોય કે સેવામાં પરિષ્ઠ વ્યક્તિ આપમેળે બઢતી માટે પાત્ર બની જશે. પરિષ્ઠતા પોતાનામાં અનુભવ કરતાં ચડિયાતી નથી."

૧૬. એવું પણ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે:

"કોઈપણ સંજોગોમાં, યોગ્ય નિયમ બનાવતી સત્તા આ બાબતમાં સર્વશ્રેષ્ઠ ન્યાયાધીશ છે. નિયમ બનાવતી સત્તા ચોક્કસપણે નિયમમાં સુધારો કરવા અને સમયગાળો ૬ વર્ષથી વધારીને ૮ વર્ષ કરવા માટે સક્ષમ છે જેથી સીધી ભરતી પામેલાઓને વધુ અનુભવી અને ઉચ્ચ પદ માટે યોગ્ય બનાવી શકાય. તે નિયમ બનાવતી સત્તા માટેની બાબત છે; ટ્રિબ્યુનલ નિયમ બનાવતી સત્તાના અભિપ્રાય પર નિર્ણય લેવા માટે બેસી શકે નહીં. કોઈ અદાલત કે ટ્રિબ્યુનલ આના જેવી બાબતમાં પોતાનો નવો વિચાર સ્થાપિત કરી શકતી નથી. સક્ષમ સત્તા દ્વારા ઘડવામાં આવેલા આવા નિયમને રદ કરી શકાતો નથી જ્યાં સુધી તે બંધારણ હેઠળ

---

નાગરિકને આપવામાં આવેલા કોઈપણ મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરતો હોવાનું સાબિત ન થાય."

૨૦. એસ. કે. માથુર અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા-૧૫ અને ૧૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે:-

"બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ બનાવવામાં આવેલા વૈધાનિક નિયમોની ગેરહાજરીમાં, નિમણૂકો અને સેવાની અન્ય શરતો વહીવટી આદેશો અથવા કારોબારી સૂચનાઓ દ્વારા નિયંત્રિત કરી શકાય છે."

૨૧. એસ. કે. માથુર અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુમાં ફકરા-૨૨, ૨૩, ૨૪ અને ૨૫ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે:-

૨૨. આ અદાલતે એસ. એસ. મોઘે વિ. ભારત સરકાર, (૧૯૮૧) ૩ એસ.સી.સી. ૨૭૧ : (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૧ એસ.સી. ૧૪૯૫) માં પહેલેથી જ ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે સરકાર દ્વારા નવી સેવા

---

રચવાનો પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવે છે, ત્યારે તે સ્ત્રોતો નક્કી કરવા માટે કે જેમાંથી સેવા ચલાવવા માટે જરૂરી કર્મચારીઓ મેળવવાના છે, નીતિની બાબત તરીકે નિર્ણય લેવા માટે સરકારની સંપૂર્ણ સક્ષમતામાં છે.

૨૩. આ ચુકાદામાં એવું પણ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિનિયુક્તિ પર આવેલા કર્મચારીઓ, જેમણે તેમના મૂળ વિભાગમાં પહેલેથી જ વર્ષોની સેવા આપી દીધી છે, તેમને બઢતીના હેતુઓ માટે સીધી ભરતી પામેલાઓ કરતાં વરિષ્ઠતા આપવામાં આવશે.

૨૪. વળી, કે. માધવન વિ. ભારત સરકાર, (૧૯૮૭) ૪ એસ.સી.સી. ૫૬૬ : (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૭ એસ.સી. ૨૨૯૧) માં પ્રતિનિયુક્તિ પર આવેલા કર્મચારીની વરિષ્ઠતાના પ્રશ્નને ધ્યાનમાં લેતી વખતે, જેને પાછળથી નવા વિભાગમાં કાયમી ધોરણે સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા, નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું (એ.આઈ.આર. ના પૃષ્ઠ ૨૨૯૯ પર) :

---

"આપણે આ પ્રશ્નને અલગ ઢ્રષ્ટિકોણથી તપાસી શકીએ છીએ. પ્રતિનિયુક્તિ અને બદલી વચ્ચે બહુ મોટો તફાવત નથી. વાસ્તવમાં, જ્યારે પ્રતિનિયુક્તિ પર આવેલા કર્મચારીને સી.બી.આઈ. માં કાયમી ધોરણે સમાવી લેવામાં આવે છે, ત્યારે તેને નિયમો હેઠળ બદલી પર નિમણૂક આપવામાં આવે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રતિનિયુક્તિને એક સરકારી વિભાગમાંથી બીજા સરકારી વિભાગમાં બદલી તરીકે ગણી શકાય છે. સેવા ન્યાયશાસ્ત્રના તમામ નિયમોની વિરુદ્ધ હશે, જો ચોક્કસ પદ સંભાળતા સરકારી કર્મચારીની અન્ય સરકારી વિભાગમાં તે જ પદ પર અથવા સમકક્ષ પદ પર બદલી કરવામાં આવે, તો બદલી પહેલાં પદમાં તેની સેવાનો સમયગાળો બદલી પામેલા પદમાં તેની વરિષ્ઠતાની ગણતરી કરતી વખતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવતો નથી. બદલી તે પદમાં તેની સેવાની લંબાઈને ભૂંસી નાખી શકતી નથી કે જેમાંથી તેની બદલી કરવામાં આવી છે. આ અદાલત દ્વારા એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે તે એક ન્યાયી અને આરોગ્યપ્રદ સિદ્ધાંત છે જે સામાન્ય રીતે ત્યાં લાગુ થાય છે જ્યાં વિવિધ સ્ત્રોતોમાંથી વ્યક્તિઓને નવી સેવામાં સેવા આપવા માટે લેવામાં આવે છે કે નવી સેવા કેડરમાં તેમની રેન્કિંગ નક્કી કરતી વખતે

---

તેને ધ્યાનમાં લઈને મૂળ વિભાગમાં તેમની અગાઉની કુલ સેવાની લંબાઈને માન આપવામાં આવે અને જાળવવામાં આવે."

રપ. અમે ઉપરોક્ત અભિપ્રાય સાથે આદરપૂર્વક સહમત છીએ. અમારું માનવું છે કે જ્યાં ભરતી બે અલગ-અલગ સ્ત્રોતોમાંથી કરવામાં આવે છે અને આમ ભરતી કરાયેલી વ્યક્તિઓની સંકલિત પરિષ્ઠતા યાદી તૈયાર કરવામાં આવે છે, ત્યારે સમાન નિયુક્તતા હેઠળ સમાન સંસ્થામાં સમાન પદ પર અગાઉ બજાવેલી સેવાનો લાભ નવા પદ પર નિમણૂક પામેલી વ્યક્તિને આપવો પડશે. અમારું એ પણ માનવું છે કે વર્તમાન કેસના ચોક્કસ તથ્યો અને સંજોગોમાં મૂળ વિભાગમાં ઇન્સ્પેક્ટર (કંટ્રોલ) ના પદ પર અપીલકર્તાઓ દ્વારા બજાવવામાં આવેલી સેવાનો લાભ તેમને કાયદેસર રીતે નકારી શકાય તેમ ન હતો, ખાસ કરીને જ્યારે બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ પરિષ્ઠતાના કોઈ એવા નિયમો બનાવવામાં આવ્યા ન હતા જે ખાસ કરીને એ જોગવાઈ કરતા હોય કે ભૂતકાળની સેવાનો લાભ આપવામાં આવશે નહીં. ટ્રિબ્યુનલ સામાવાળા ૩ થી ૯ ને ઇન્સ્પેક્ટર (કંટ્રોલ) ના પદ પર સતત હોદ્દો સંભાળવાના આધારે પરિષ્ઠતા મંજૂર કરવામાં ન્યાયસંગત ન હતી,

---

ભલે અપીલકર્તાઓની નિમણૂક અગાઉ કરવામાં આવી હતી. ટ્રિબ્યુનલ અપીલકર્તાઓને માત્ર તેમના મૂળભૂત સમાવેશની તારીખથી જ વિભાગમાં જોડાયા હોવાનું માનવામાં ભૂલ કરી હતી. સામાવાળા ૩ થી ૯ ને અપીલકર્તાઓ કરતાં વરિષ્ઠ ગણીને, ટ્રિબ્યુનલે ઉપર ચર્ચા કરેલ સેવા ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળ સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ કામ કર્યું છે.

૨૨. આઈ. કે. સોની અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, આ અદાલતે ફકરા-૫ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે: –

"૫. કોર્પોરેશન એ કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ હેઠળ સમાવિષ્ટ સંપૂર્ણ માલિકીની સરકારી કંપની છે. કોર્પોરેશન નીતિની બાબત તરીકે નક્કી કરી શકે છે કે તેની સ્થાપના કેવી રીતે ચલાવવામાં આવશે. સરકાર પાસેથી સરકારી કર્મચારીઓની સેવાઓ ઉધાર લઈને અથવા સીધી ભરતી કરીને પોતાની સ્થાપના ચલાવવાનો નીતિગત નિર્ણય લેવાની સત્તા અને સત્તા કોર્પોરેશનની અંદર છે. તે પ્રતિનિયુક્તિ પર આવેલા કર્મચારીઓને સમાવી લેવાનો અથવા સરકારના તેમના મૂળ વિભાગોમાં તેમને પાછા મોકલવાનો પણ

---

નિર્ણય કરી શકે છે. સીધી ભરતી પામેલાઓની સરખામણીમાં પ્રતિનિયુક્તિ પર આવેલાઓની ટકાવારી નક્કી કરવી એ એક વહીવટી અથવા વ્યવસ્થાપન નીતિગત બાબત છે, જેને પોતાની જરૂરિયાતો અને કટોકટીઓ અનુસાર નક્કી કરવા માટે કોર્પોરેશન મુક્ત છે... કોર્પોરેશનની સેવામાં પ્રતિનિયુક્તિ પર આવેલાઓનો સમાવેશ અને જે તારીખોથી આવા સમાવેશને અસરકારક બનાવવો જોઈએ તે પણ નીતિની બાબતો છે, જેને તેના પોતાના કર્મચારીઓ દ્વારા જણાવ્યા કે સલાહ લીધા વિના નક્કી કરવા માટે કોર્પોરેશન મુક્ત છે....."

**૨૩. પાલુર ભાસ્કર રાવ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે**

**ફકરા-૧૬ અને ૧૭ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે:-**

૧૬. વરિષ્ઠતા અને પાત્રતા પણ અલગ વિભાવનાઓ છે. જ્યાં સુધી ઉચ્ચ શ્રેણી અથવા અલગ સેવામાં બઢતી અથવા બદલી દ્વારા ભરતીનો સંબંધ છે જો બઢતીની પદ્ધતિ વરિષ્ઠતા સહ ગુણવત્તા અથવા વરિષ્ઠતા પોતે છે, તો પાત્ર વરિષ્ઠ વ્યક્તિને પાછળ છોડી દેવાનો કોઈ પ્રશ્ન નથી. અન્ય બાબતો સમાન હોવા

---

પર, વરિષ્ઠ વ્યક્તિ આપમેળે બઢતી મેળવે છે. પરંતુ ગુણવત્તા સહ વરિષ્ઠતાના આધારે પસંદગીના કેસમાં, તે એક સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે વરિષ્ઠતાએ ગુણવત્તાને રસ્તો આપવો પડશે. જો ગુણવત્તા સમાન હોય તો જ વરિષ્ઠ વ્યક્તિને બઢતી મળશે.

૧૭. માત્ર એટલા માટે કે કોઈ વ્યક્તિ વરિષ્ઠ છે, જો બઢતીના નિયમો અનુસાર વરિષ્ઠ વ્યક્તિ બઢતી માટે વિચારણા કરવા અન્યથા પાત્ર ન હોય, તો વરિષ્ઠ વ્યક્તિએ પાત્ર જૂનિયરોને રસ્તો આપવો પડશે.

સર્વોચ્ચ અદાલતે આર. પ્રભા દેવી વિ. ભારત સરકાર, (૧૯૮૮) ૨ એસ.સી.સી. ૨૩૩ ના કેસમાં તેના પોતાના નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે જેમાં ફકરા-૪ માં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે “બઢતી માટે વિચારણા કરવા માટે હકદાર બનવા માટે પાત્રતાની શરત નિર્ધારિત કરવી તે નિયમ બનાવતી સત્તાની સક્ષમતામાં છે. બઢતી માટે વિચારણા કરવા માટે પાત્ર બનવા માટે સેક્શન ઓફિસરો સહિતના વરિષ્ઠ સીધી ભરતી પામેલાઓએ આ પાત્રતાની શરત પૂર્ણ કરવી પડશે. જ્યારે ચોક્કસ કેડરમાં પદ પર નિમણૂક માટે લાયકાતો નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે

---

વ્યક્તિની નિમણૂક માટે વિચારણા કરવામાં આવે તે પહેલાં તે લાયકાતો સંતોષવી પડશે. જ્યાં સુધી તે સંબંધિત નિયમો દ્વારા નિર્ધારિત પાત્રતાની શરત પૂર્ણ ન કરે ત્યાં સુધી ચોક્કસ કેડરમાં વરિષ્ઠતા જાહેર સેવકને ઉચ્ચ પદ પર બઢતી માટે હકદાર બનાવતી નથી. બઢતી માટે વિચારણા કરવામાં આવે તે પહેલાં વ્યક્તિએ પદ માટે નિર્ધારિત લાયકાતોને ધ્યાનમાં રાખીને બઢતી માટે પાત્ર હોવું આવશ્યક છે. વરિષ્ઠતા માત્ર પાત્ર વ્યક્તિઓ વચ્ચે જ સંબંધિત રહેશે. આગામી ઉચ્ચ પદ પર બઢતીના મામલામાં વરિષ્ઠતાને પાત્રતાના વિકલ્પ તરીકે સ્વીકારી શકાતી નથી કે તે તેના પર ઓવરરાઈટ કરી શકતી નથી.”

૨૪. ટી. શ્રીધર (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં જેમાં અરજદારોએ બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓની સહાયક એક્ઝિક્યુટિવ ઇજનેરો (સિવિલ) ના પદ પરની બઢતીને ગેરકાયદેસર અને અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૧૬ નું ઉલ્લંઘન કરતી હોવાનું પડકાર્યું હતું અને સેવાના અનુભવની આવશ્યકતાને હળવી કરીને સહાયક એક્ઝિક્યુટિવ ઇજનેરો તરીકે બઢતી આપવા માટે સામાવાળા બોર્ડને પરિણામી નિર્દેશની માંગ કરી હતી. અરજદારોની શરૂઆતમાં બોર્ડની સેવામાં ડ્રાફ્ટ્સમેન તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને તેમની

---

સેવાઓ નિયમિત કરવામાં આવી હતી. જ્યારે, સ્પર્ધાત્મક સામાવાળાઓની આંદ્રપ્રદેશ સરકારના સિંચાઈ વિભાગમાં વધારાના સહાયક ઇજનેરો (સિવિલ) તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને તેમને બોર્ડમાં પ્રતિનિયુક્તિ પર મોકલવામાં આવ્યા હતા અને તેઓ બોર્ડની સેવામાં તેમને સમાવી લેવા માટે બોર્ડ સમક્ષ રજૂઆત કરી રહ્યા હતા. ત્યારબાદ, તેમને સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા. અરજદારોની ફરિયાદ એ હતી કે બોર્ડ દ્વારા જારી કરાયેલા સમાવેશના આદેશોની રૂએ, બોર્ડમાં પ્રતિનિયુક્તિ પર કામ કરી રહેલા તમામ બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓને વધારાના સહાયક ઇજનેરોની વરિષ્ઠતા યાદીમાં અરજદારોની નીચે મૂકવામાં આવ્યા છે. પરંતુ, તેમ છતાં અરજદારોની વરિષ્ઠતાને અવગણીને, તારીખ ૦૩/૦૮/૧૯૯૧ ની કાર્યવાહી દ્વારા બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓને સહાયક એક્ઝિક્યુટિવ ઇજનેરોના પદ પર ગેરકાયદેસર રીતે બઢતી આપવામાં આવી છે. વિદ્વાન સિંગલ જજે અરજી ફગાવી દીધી હતી જેની સામે આ અદાલતની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. તેમના અરજદારોના જણાવ્યા મુજબ, બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓને બોર્ડની સેવામાં સમાવી લેવામાં આવે તે સમય સુધી બોર્ડના કર્મચારીઓ તરીકે ઓળખી શકાતા નથી અને તેમની વરિષ્ઠતાની ગણતરી માત્ર તેમના સમાવેશની તારીખથી જ કરવી પડશે,

---

સરકારમાં તેઓ જે પદ સંભાળતા હતા તે તારીખથી નહીં. બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓની દલીલ હતી કે તેઓ ઘણા વર્ષોથી બોર્ડમાં કામ કરી રહ્યા છે અને તેઓ તેમના મૂળ વિભાગમાં વધારાના સહાયક ઈજનેરો છે અને તેથી, બોર્ડમાં તેમના સમાવેશ પર એકવાર મૂળ વિભાગમાં અથવા પ્રતિનિયુક્તિ પર વધારાના સહાયક ઈજનેરો તરીકે તેમના દ્વારા બજાવવામાં આવેલી સેવાને બઢતીના હેતુ માટે ધ્યાનમાં લેવી પડશે. બોર્ડના નિયમો સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓ માત્ર તેમના સમાવેશની તારીખથી જ રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડના કર્મચારી બન્યા હતા. સમાવેશની નિયમો અને શરતોને ધ્યાનમાં લેતા જેમાં એવું સમાયેલું છે કે તેમની પરિષ્ઠતા બોર્ડના સૌથી કનિષ્ઠ નિયમિત વધારાના સહાયક ઈજનેર (સિવિલ) ની નીચે નક્કી કરવામાં આવી છે. આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડમાં બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓ દ્વારા બજાવવામાં આવેલી સેવાઓ માત્ર નિવૃત્તિ અને અન્ય લાભો માટે જ ગણવામાં આવશે. એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે માત્ર એ હકીકત કે અરજદારો બોર્ડમાં પ્રતિનિયુક્તિના આધારે કામ કરી રહ્યા છે, મેમોમાં સૂચિબદ્ધ those કરતા કોઈ સારા લાભો પ્રદાન કરશે નહીં અને તેમણે સરકારમાં લીઅન અને સેવાઓ જતી કરવાનું સ્વીકાર્યું છે, તેમણે બોર્ડમાં જ પ્રતિનિયુક્તિઓ

---

તરીકેની તેમની સેવાને ધ્યાનમાં લીધા વિના સ્વેચ્છાએ વિભાગીય સૌથી કનિષ્ઠ વધારાના સહાયક ઈજનેરથી કનિષ્ઠ બનવાનું પસંદ કર્યું છે. એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ તેમની અગાઉની સેવા જતી કરીને કનિષ્ઠ બન્યા છે, વધારાના સહાયક ઈજનેરોના ૧૦ વર્ષ ગણવાના હેતુ માટે તે જ સેવા ગણી શકાતી નથી. એવું પણ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓને માત્ર સમાવેશની તારીખથી જ બોર્ડના કર્મચારી બન્યા હોવાનું કહી શકાય છે અને ઉચ્ચ પદ પર વરિષ્ઠતા અને બઢતીના હેતુ માટે ઉપરોક્ત તારીખ સંબંધિત માપદંડ છે. જો પ્રતિનિયુક્તિ પર બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓ દ્વારા બજાવવામાં આવેલી સેવાને બઢતીના હેતુ માટે ગણવામાં આવે, તો વિભાગીય સૌથી કનિષ્ઠ વધારાના સહાયક ઈજનેરોની નીચે બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓને મૂકવાનો મૂળ હેતુ જ નિષ્ફળ જશે. માત્ર એ હકીકત કે વિભાગીય અધિકારીઓ પાસે ૧૦ વર્ષનો આવશ્યક અનુભવ ન હતો તે પ્રતિનિયુક્તિઓ તરીકે તેમના દ્વારા બજાવવામાં આવેલી સેવાઓને ધ્યાનમાં લઈને બઢતી માટે બિનસત્તાવાર સામાવાળાઓના કેસો પર વિચારણા કરવા માટે બોર્ડને સત્તા આપશે નહીં.

---

૨૫. બાલ કિશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા-૧૦ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે:-

“૧૦. સેવામાં, સમાન કેડર સાથે સંબંધિત વ્યક્તિઓની પુષ્ટિ અથવા બઢતી માટે માત્ર એક જ ધોરણ હોઈ શકે છે. તેના પરિષ્કના કેસ પર વિચારણા કર્યા વિના કોઈ કનિષ્કની પુષ્ટિ કે બઢતી આપવામાં આવશે નહીં, આ સિદ્ધાંતમાંથી કોઈપણ વિચલન બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૬(૧) ની વિરુદ્ધ હોવા ઉપરાંત સેવામાં મનોબળ તોડતી અસર કરશે.”

૨૬. ભારત સરકાર વિ. ઑંકાર ચંદ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, વિવાદ વિભાગીય ઉમેદવારો અને પ્રતિનિયુક્તિઓ વચ્ચે પરિષ્કતા અને બઢતીઓ અંગેનો હતો, જેમણે પાછળથી ઇન્ટેલિજન્સ બ્યુરોના વિભાગમાં કાયમી ધોરણે સમાવી લેવા માટે સંમતિ આપી હતી. નિર્વિવાદ હકીકત એ હતી કે ઑંકાર ચંદ પ્રતિનિયુક્તિ પર હતા અને તેમને જેઆઈઓ-૧ તરીકે કાયમી ધોરણે સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા. જોકે, તારીખ ૧૧/૧૦/૧૯૭૭ ના આદેશ દ્વારા પ્રતિનિયુક્તિ ક્વોટામાં એસીઆઈઓ-૨ ના હોદ્દા પર હોદ્દો સંભાળવા માટે તેમને બઢતી આપવામાં આવી હતી, તેમણે તે પદ ૦૨/૦૧/૧૯૭૮

---

ના રોજ સંભાળ્યું હતું. એવું જોવામાં આવ્યું હતું કે વિભાગીય ઉમેદવારો, કાયમી ધોરણે સમાવિષ્ટ ઉમેદવારો અને પ્રતિનિયુક્તિઓ માટે અલગ યાદીઓ તૈયાર કરવામાં આવી હતી, યાદીમાં વિવિધ શ્રેણીઓ વચ્ચે પરિષ્ઠતા પણ નક્કી કરવામાં આવી હતી. તેમાં કોઈ વિવાદ ન હતો કે પ્રતિનિયુક્તિઓને બઢતી માટે ચોક્કસ ટકાવારી ક્વોટા મળ્યો હતો. તે ઑંકાર ચંદને માત્ર પ્રતિનિયુક્તિ ક્વોટા સામે જ એસીઆઈઓ-૨ ના હોદ્દા પર હોદ્દો સંભાળવા માટે બઢતી આપવામાં આવી હતી તેમાં કોઈ વિવાદ ન હતો. તેના ભરતી નિયમોને ધ્યાનમાં લેતાં, જ્યારે ઑંકાર ચંદને તે તારીખે જેઆઈઓ-૧ ની કેડરમાં કાયમી ધોરણે સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા (બદલી દ્વારા). વધુ એક સંબંધિત પરિબલ એ હશે કે એસીઆઈઓ-૨ તરીકે બઢતી મેળવવાની આશા રાખતા પહેલાં જેઆઈઓ-૧ ની કેડરમાં વ્યક્તિએ ન્યૂનતમ વર્ષોની સેવા આપવી પડશે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે એસીઆઈઓ-૨ તરીકે અગાઉની એડ-હોક બઢતી પ્રતિનિયુક્તિ ક્વોટા વિરુદ્ધ હોવાથી એકવાર પ્રતિનિયુક્તિ પર રહેલી વ્યક્તિ વિભાગમાં કાયમી સમાવેશ માટે પસંદગી કર્યા પછી તે સેવાનો દાવો કરી શકે નહીં. જો તે તેના મૂળ વિભાગમાં પાછા મોકલવાના જોખમને ચલાવીને પ્રતિનિયુક્તિ ક્વોટામાં પરિષ્ઠતા ચાલુ રાખવા માંગતો હતો, તો તેણે કાયમી સમાવેશ માટે પસંદગી કરવી નહોતી જોઈતી. કાયમી સમાવેશ માટે પસંદગી કર્યા

---

પછી, તે સમાવેશના લાભો તેમજ એસીઆઈઓ-૨ તરીકે પ્રતિનિયુક્તિ ક્વોટામાં તેના દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવાનો દાવો કરી શકતો નથી.

૨૭. પંચરાજ તિવારી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ફરિયાદ-૧૬ અને ૧૭ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે અને અવલોકન કર્યું છે:-

"૧૬. બઢતીની તકો એ સેવાની શરતો નથી, પરંતુ બઢતીની તકનો પણ ઇનકાર કરવો તે ચોક્કસપણે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૧૬ ના ભંગને આકર્ષિત કરતી સેવાની શરતોમાં ફેરફાર સમાન છે. કોઈપણ કર્મચારીને પરિષ્ક્રતા યાદીમાં ચોક્કસ સ્થાનનો અધિકાર નથી પરંતુ તમામ કર્મચારીઓને પરિષ્ક્રતાનો અધિકાર છે કારણ કે તે બઢતીનો આધાર બનાવે છે.

૧૭. કર્મચારીને હંમેશાં પરિષ્ક્રતામાં રસ હોય છે અને બઢતી માટે વિચારણા કરવાનો અધિકાર હોય છે.

જો એકત્રીકરણ પછી, માત્ર બઢતીની તકો પ્રભાવિત થાય છે, તો તે માત્ર એક વ્યક્તિ કે થોડી વ્યક્તિઓની નારાજગીનો મા જોને

---

અવગણવાનો રહે છે, જેવું આ કોર્ટે 'તમિલનાડુ એજ્યુકેશન  
ડિપાર્ટમેન્ટ મિનિસ્ટ્રિયલ એન્ડ જનરલ સબઓર્ડિનેટ સર્વિસીઝ  
એસોસિએશન અને અન્ય વિરુદ્ધ તમિલનાડુ રાજ્ય અને અન્ય,  
(૧૯૮૦) ૩ એસસીસી ૯૭' ના કેસમાં ઠરાવ્યું છે.

૨૮. એસ. પી. શિવપ્રસાદ પીપલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, શ્રમ મંત્રાલય  
હેઠળની ત્રણ અસ્થાયી કેડરોના વિલીનીકરણ પર, એવું અનુભવાયું હતું કે  
સ્વતંત્ર કેડરની રચના જાહેર હિતમાં હતી અને તેથી, વિલીનીકરણ થયું.  
સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે આ અનિવાર્યપણે નીતિની બાબત  
હોવાથી, અદાલત દ્વારા સમીક્ષાનો અવકાશ મર્યાદિત છે. જો કે, અદાલત  
અસમાનને સમાન ગણવા સંબંધિત ફરિયાદ અને બઢતીના અવકાશો  
ગુમાવવા સંબંધિત ફરિયાદની તપાસ કરી શકે છે.

૨૯. બંને બાજુઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો અને રેકર્ડ પર મૂકવામાં  
આવેલી સામગ્રીઓને ધ્યાનમાં લેતાં, નીચેની હકીકતો નિર્વિવાદ છે:—

(a) ડેડિકેટેડ ફ્રેટ કોરિડોર કોર્પોરેશન લિમિટેડ (ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ.  
એટલે કે આ અપીલકર્તાઓ અને અરજીમાં મૂળ સામાવાળા નં. ૧ થી ૪)  
ની સ્થાપના ડેડિકેટેડ ફ્રેટ કોરિડોરના સંચાલન માટે આયોજન, વિકાસ

---

વગેરે હાથ ધરવા માટે સ્પેશિયલ પર્પઝ વ્હીકલ તરીકે રેલ્વે આયોજન, ડિઝાઇનિંગ અને ફેટ રેલ્વે ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનું સર્જન કરવાના કાર્યમાં રોકાયેલી રહેવા માટે કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ હેઠળ તારીખ ૩૦/૧૦/૨૦૦૬ ના રોજ રજીસ્ટર થવા પામી હતી.

(b) હાલમાં પશ્ચિમી અને પૂર્વીય કોરિડોર. ૨૦૦૬ થી ૨૦૧૦ દરમિયાન, રેલ્વેના કેટલાક કર્મચારીઓને પ્રતિનિયુક્તિઓ તરીકે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં કામ કરવા માટે જોડવામાં આવ્યા / સમાવવામાં આવ્યા. મૂળ રેલ્વેમાં કામ કરતા સામાવાળા નં. ૫ થી ૭ અનુક્રમે તારીખ ૨૦/૦૮/૨૦૦૭, ૨૨/૦૬/૨૦૦૭ અને ૧૬/૦૫/૨૦૦૮ થી ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં "પ્રતિનિયુક્તિઓ" તરીકે સહાયક મેનેજરના પદ પર કામ કરવાનું શરૂ કર્યું. જૂન ૨૦૧૦ સુધી, કોર્પોરેશને પ્રતિનિયુક્તિ પર કામ કરતી વ્યક્તિઓ માટે 'કાયમી સમાવેશ નીતિ' ની જાહેરાત કરી, કોર્પોરેશન અથવા તેમના કાયમી સમાવેશ માટે. જૂન, ૨૦૧૦ માં, કોર્પોરેશને રેલ્વે, પીએસયુ અને અન્ય કેન્દ્ર સરકારના વિભાગો પૂરતા મર્યાદિત બહારના લોકોના સમાવેશ માટે "તત્કાલ સમાવેશ નીતિ" ની પણ જાહેરાત કરી.

---

(c) ઉપરોક્ત 'તત્કાલ સમાવેશ નીતિ' ના અનુસંધાનમાં, કોર્પોરેશને તત્કાલ સમાવેશના આધારે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં પોતપોતાની કેડરમાં ભરતી માટે રેલ્વે / પીએસયુ માં કામ કરતા ઈચ્છુક અને અનુભવી સિવિલ, ઇલેક્ટ્રિકલ અને સિગ્નલ એન્ડ ટેલિકોમ્યુનિકેશન ઈજનેરો પાસેથી અરજીઓ આમંત્રિત કરતી જાહેર નોટિસ એટલે કે જાહેરાત નં. ૦૨/૨૦૧૦ જારી કરી. અરજદાર નં. ૧, ૨, ૩ અને ૪, જેઓ અગાઉ રેલ્વેમાં કામ કરતા હતા, તેઓ અનુક્રમે તારીખ ૧૧/૧૧/૨૦૧૧, ૩૧/૧૦/૨૦૧૧, ૧૫/૧૧/૨૦૧૧ અને ૧૬/૦૧/૨૦૧૨ થી કોર્પોરેશન હેઠળ તત્કાલ સમાવેશ નીતિ હેઠળ સમાવિષ્ટ થવા પામ્યા.

(d) તારીખ ૨૪/૦૪/૨૦૧૨ ના રોજ, કોર્પોરેશને સંશોધિત એચ.આર. નીતિઓ / નિયમો હેઠળ અન્ય સંશોધિત નીતિઓ સાથે "બઢતી નીતિ" ની જાહેરાત કરી અને દરેક ચાર વર્ષના નિવાસ સમયગાળાના અંતે બઢતી મંજૂર કરવા માટે એચ.આર. મેન્યુઅલમાં સામેલ કરી, સિવાય કે સિનિયર એક્ઝિક્યુટિવથી સહાયક મેનેજર સુધીની બઢતીના કેસમાં, જ્યાં છ વર્ષનો નિવાસ સમયગાળો આવશ્યક છે.

(e) ઉપરોક્ત બઢતી નીતિની કલમ ૫ ન્યૂનતમ ચાર વર્ષનો સમયગાળો નિર્ધારિત કરે છે જે કર્મચારીએ બઢતી માટે પાત્ર બને તે પહેલાં પૂરો

---

કરવાનો હોય છે. ઉપરોક્ત કલમ ૫ માં 'પ્રતિનિયુક્તિ' વિશે કોઈ ઉલ્લેખ નથી.

(f) ઉપરોક્ત નીતિની કલમ ૧૦(બી) જોગવાઈ કરે છે કે ચોક્કસ તારીખે ચોક્કસ ગ્રેડમાં સમાવિષ્ટ વ્યક્તિ, પછીની તારીખે સમાવિષ્ટ વ્યક્તિ કરતાં વરિષ્ઠ રહેશે.

(g) અરજદારોએ તારીખ ૨૫/૦૪/૨૦૧૨, ૨૮/૦૭/૨૦૧૨ અને ૩૦/૦૪/૨૦૧૨ ના રોજ ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ને રજૂઆતો કરી જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવું જણાવ્યું કે ઉપરોક્ત બઢતી નીતિ માત્ર પ્રતિનિયુક્તિઓને લાભ આપવાના હેતુથી જ ઘડવામાં આવી છે અને તેથી તેમાં એવા પ્રકારે ફેરફાર કરવાની જરૂર છે જેથી ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. ના સંગઠનની કાયમી કેડરને પ્રતિકૂળ અસર ન થાય.

(h) સામાવાળા નં. ૯ થી ૭૬, જેઓ આ અપીલોમાં જોડાયા છે, તેઓ સંશોધિત એચ.આર. નીતિઓ / નિયમો હેઠળ ખુદા બજારમાંથી સીધી ભરતી / રેલ્વે / પીએસયુ અને કેન્દ્ર સરકારના વિભાગોમાંથી તત્કાલ સમાવેશ દ્વારા કોર્પોરેશનમાં જોડવા આવ્યા હતા અને મે, ૨૦૧૨ થી આગળ એચ.આર. મેન્યુઅલમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા છે.

---

(i) કોર્પોરેશને કાયમી સમાવેશ પહેલાં પ્રતિનિયુક્તિઓ દ્વારા બજાવવામાં આવેલી સેવાઓની ગણતરી કરવા સંબંધિત અન્ય બાબતો જણાવતો પોતાનો જવાબ આપીને ઉપરોક્ત રજૂઆતોનો જવાબ આપ્યો છે કે અંતર્ગત વિચાર તેમને પહેલેથી જ બજાવેલી સેવાઓ ગુમાવ્યા વિના કાયમી સમાવેશ મેળવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે જે તેમણે પ્રતિનિયુક્તિના સમયગાળા દરમિયાન કોર્પોરેશનમાં પહેલેથી જ બજાવી છે અને તેથી, ઉપરોક્ત જોગવાઈ કોર્પોરેશનની કેડરોના પ્રારંભિક બંધારણમાં રાખવામાં આવી છે.

(j) તારીખ ૧૯/૧૧/૨૦૧૨ ના રોજ, સામાવાળા નં. ૫ થી ૭, અનુક્રમે તારીખ ૨૦/૦૮/૨૦૦૭, ૨૨/૦૬/૨૦૦૭ અને ૧૬/૦૫/૨૦૦૮ થી સહાયક મેનેજરના ગ્રેડમાં પ્રતિનિયુક્તિઓ તરીકે કોર્પોરેશનમાં આવ્યા હતા અને જેઓ અનુક્રમે તારીખ ૨૮/૦૩/૨૦૧૨, ૨૩/૦૬/૨૦૧૦ અને ૧૧/૦૧/૨૦૧૨ થી સહાયક મેનેજરના સમાન ગ્રેડમાં કોર્પોરેશનમાં કાયમી સમાવેશ પામ્યા હતા તેમને તેમના પ્રતિનિયુક્તિના સમયગાળાને નિવાસ સમયગાળા તરીકે ધ્યાનમાં લઈને મેનેજરના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી. તારીખ ૨૦/૧૨/૨૦૧૨ ના રોજ, અરજદાર નં. ૧ થી ૪ એ આ અદાલત સમક્ષ અરજી દાખલ કરી છે.

---

(k) મૂળ અરજદાર નં. ૧ થી ૪ અનુક્રમે તારીખ ૦૧/૦૧/૨૦૧૬ અને ૦૧/૦૭/૨૦૧૬ થી મેનેજરના પદ પર બઢતી પામ્યા. કેસની પેન્ડન્સી દરમિયાન, કોર્પોરેશને બઢતી નીતિના નિયમ ૮(બી) માં સંશોધન કર્યું છે અને નવી કલમ ૮(બી)(૧) અને ૮(બી)(૨) એ અસરમાં ઉમેરી છે કે નવી કલમ ૮(બી)(૧) મુજબ, જો કર્મચારી ઉચ્ચ ગ્રેડમાં ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં કાયમી સમાવેશ પામે છે, તો તે સ્થિતિમાં, સમાવેશ પહેલાં પ્રતિનિયુક્તિ તરીકે બજાવવામાં આવેલી સેવાઓ બઢતી માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે નહીં અને તેની વરિષ્ઠતાની તારીખ સમાવેશની તારીખથી ગણવામાં આવશે. નવી કલમ ૮(બી)(૨) મુજબ, જો કર્મચારીઓ ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં તે જ ગ્રેડમાં કાયમી સમાવેશ પામે છે જેમાં તેઓ સમાવેશની તારીખે કામ કરી રહ્યા હતા, તો તે સ્થિતિમાં, સમાવેશ પહેલાં પ્રતિનિયુક્તિ તરીકે બજાવવામાં આવેલી સેવાઓ બઢતી માટે ‘ન્યૂનતમ નિવાસ’ તરીકે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે અને તેમની વરિષ્ઠતા પ્રતિનિયુક્તિ તરીકે મૂકવાની તારીખથી ગણવામાં આવશે.

(l) તારીખ ૨૬/૧૦/૨૦૧૮ ના રોજ, વિદ્વાન સિંગલ જજે ઉપરોક્ત રિટ અરજીઓને મંજૂર કરીને પડકારવામાં આવેલો ચુકાદો આપ્યો, જેમાં બઢતી

---

નીતિની કલમ ૮(બી) ને રદ અને બાતલ કરીને ઉપર જણાવેલ અરજદાર નં. ૧ થી ૪ ને તમામ પરિણામી લાભો સાથે સંજોગો અનુસાર અનુક્રમે તારીખ ૧૯/૧૧/૨૦૧૨ / ૦૧/૦૧/૨૦૧૩ થી મેનેજરના પદ પર બઢતી આપવા માટે સમીક્ષા ડી.પી.સી. યોજવાના નિર્દેશ સાથે રદ અને બાતલ કરી.

૩૦. એ નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૧૨૪૩૮/૨૦૧૨ માં આપવામાં આવેલા પટેલ પાશાભાઈ અમાભાઈ વિ. ભારત સરકાર ના કેસમાં, રેલ્વે બોર્ડ (રેલ્વે મંત્રાલય), ભારત સરકારના ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સેલ / ડેપ્યુટી ડિરેક્ટરનું પદ સંભાળતા વિકાસ ગોપીચંદ મખીજાનીના પુત્ર દ્વારા વધારાનું સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું છે, જેમણે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. વતી એવું અભિવેદન કર્યું છે કે ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. એ ભારત સરકારના રેલ્વે મંત્રાલય હેઠળ સંપૂર્ણ માલિકીનું જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ છે અને જો જમીન આખરે સંપાદિત કરવામાં આવે છે તો તે રેલ્વે મંત્રાલય દ્વારા હસ્તગત કરવામાં આવે છે જે વિશેષ રેલ્વે પ્રોજેક્ટના અમલીકરણ, જાળવણી, સંચાલન અને સંચાલન માટે કંપનીને આપવામાં આવશે, જ્યારે માલિકી માત્ર રેલ્વે મંત્રાલયમાં જ રહેશે અને કંપનીમાં રહેશે નહીં ભલે કંપની સંપૂર્ણ માલિકીની સરકારી કંપની હોય. તે એક સ્વીકૃત હકીકત છે કે કોર્પોરેશન એ રેલ્વે મંત્રાલયની

---

માલિકીની કંપની છે અને તે રેલ્વે મંત્રાલયના નિયંત્રણ હેઠળ કામ કરી રહી છે. આ સ્થિતિ હોવા છતાં ભલે બઢતી નીતિ કોર્પોરેશન દ્વારા બનાવવામાં આવે છે, તે ન્યાયિક સમીક્ષાને પાત્ર છે અને તે ન્યાયિક સમીક્ષાને પાત્ર છે. તેથી, અપીલકર્તાઓની આ રજૂઆતો કે અદાલત કોર્પોરેશનના નીતિગત નિર્ણય પર ન્યાયનિર્ણય કરી શકતી નથી, ગુણવત્તા વગરની છે. જો કે, નીતિગત નિર્ણયની સમીક્ષા અંગે આ અદાલતનું અધિકારક્ષેત્ર ખૂબ જ મર્યાદિત છે.

૩૧. આ કેસમાં, તે એક સ્વીકૃત હકીકત છે કે નીતિ અનુસાર, બઢતી મેળવવા માટે, કલમ ૫ હેઠળ ન્યૂનતમ સમયગાળો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે. તે પણ સ્વીકૃત હકીકત છે કે બઢતી નીતિની કલમ ૮(બી)(૧) ને પડકારતી વખતે, અરજદારોએ નીતિની કલમ ૫ ને પડકારી નથી જે બઢતી માટે ન્યૂનતમ નિવાસ સમયગાળો નિર્ધારિત કરે છે. એ નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે અરજદાર નં. ૧ થી ૪ એ ‘તત્કાલ સમાવેશ નીતિ’ હેઠળ વર્ષ ૨૦૧૧-૨૦૧૨ માં કોર્પોરેશનમાં જોડાણ કર્યું છે. જેમ કે, કલમ ૫ ને ધ્યાનમાં લેતા, તેઓ ચાર વર્ષનો નિવાસ સમયગાળો એટલે કે ૨૦૧૫-૨૦૧૬ પૂર્ણ થયા પછી બઢતી મેળવવા માટે હકદાર છે. જ્યારે, સામાવાળા નં. ૫ અને ૭ એ સહાયક મેનેજર તરીકે વર્ષ ૨૦૦૭ દરમિયાન પ્રતિનિયુક્તિઓ તરીકે કોર્પોરેશનમાં તેમની સેવા બજાવી છે. તેથી, કલમ ૫ ને ધ્યાનમાં

---

લેતા, તેઓ સમાવિષ્ટ થવા માટે હકદાર છે અને કોર્પોરેશનમાં સમાવિષ્ટ થયા પછી ચાર વર્ષનો નિવાસ સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી તેઓ બઢતી મેળવવા માટે હકદાર છે. રેકૉર્ડ પરથી એ પણ દેખાય છે કે અરજદારોને તેમના પ્રતિનિયુક્તિના સમયગાળાને નિવાસ સમયગાળો તરીકે ધ્યાનમાં લઈને અનુક્રમે તારીખ ૨૮/૦૩/૨૦૧૨, ૨૩/૦૬/૨૦૧૦ અને ૧૧/૦૧/૨૦૧૨ થી સહાયક મેનેજરની કેડરમાં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે.

૩૨. ઉમેરવામાં આવેલી કલમ ૮(બી) જે પાત્રતા માટે અને બઢતી માટે વિચારણાના ઝોનના હેતુઓ માટે જોગવાઈ કરે છે તે નીચે મુજબ છે:—

“૮(બી) બઢતી માટે નિવાસ સમયગાળાની ગણતરી કરવાના હેતુ માટે, કેડરોના પ્રારંભિક બંધારણમાં, કાયમી સમાવેશ પછી ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં બજાવવામાં આવેલો પ્રતિનિયુક્તિ સમયગાળો ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે”

૩૩. હવે, ઉપરોક્ત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, જો પ્રતિનિયુક્તિના સમયગાળાને નિવાસ સમયગાળો તરીકે ગણવામાં આવે તો તેને ગેરકાયદેસર કહી શકાય નહીં. જ્યારે, કલમ ૧૦ પરિષ્ઠતા સંબંધિત છે. તેની કલમ ૧૦(બી) નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે:—

---

“૧૦(બી) કાયમી/તત્કાલ સમાવેશ દ્વારા નિમણૂક પામેલા કર્મચારીઓની સાપેક્ષ પરિષ્ઠતા ડી.એફ.સી.સી.આઈ.એલ. માં તેમના કાયમી/તત્કાલ સમાવેશની તારીખ અનુસાર નક્કી કરવામાં આવશે. ચોક્કસ તારીખે ચોક્કસ ગ્રેડમાં સમાવિષ્ટ વ્યક્તિ પછીની તારીખે સમાવિષ્ટ થયેલા લોકો કરતાં પરિષ્ઠ ગણાશે. જો કે, જો ચોક્કસ ગ્રેડમાં બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓની સમાવેશની તારીખ સમાન હોય, તો તેમની આંતરિક પરિષ્ઠતા તેમના મૂળ કેડરોમાં મૂળભૂત ગ્રેડમાં સેવાની લંબાઈ પર આધારિત હશે એટલે કે મૂળ ગ્રેડમાં વધુ લંબાઈની સેવા ધરાવતો કર્મચારી સમાવેશની તારીખે ઓછી લંબાઈની સેવા ધરાવતા લોકો કરતાં પરિષ્ઠ ગણાશે.”

૩૪. આમ, પરિષ્ઠતાના હેતુ માટે, બઢતીના માપદંડ માટેનો ચોક્કસ નિયમ પણ બનાવવામાં આવ્યો છે. હવે, આ કેસમાં, મૂળ અરજદારોએ રેલ્વે મંત્રાલય હેઠળ કામ કરતા અને સ્વતંત્ર એકમો સમાન અન્ય કોર્પોરેશનોમાં રહેલી જોગવાઈઓ પર ભારે આધાર રાખ્યો છે. વિદ્વાન સિંગલ જજે પણ તે કોર્પોરેશનોની જોગવાઈઓ પર આધાર રાખ્યો છે. પરંતુ, તે એક સ્વીકૃત

---

હકીકત છે કે આવા તમામ કોર્પોરેશનો સ્વતંત્ર કોર્પોરેશનો છે. અલબત્ત, તેઓ રેલ્વે મંત્રાલયના નિયંત્રણ હેઠળ છે, પરંતુ તેઓ સ્વતંત્ર સત્તાવાળાઓ છે. તે જરૂરી નથી કે દરેક કોર્પોરેશન લાયકાત, સેવામાં પ્રવેશ, બઢતી, પરિષ્ઠતા વગેરે સંબંધિત સમાન અને સરખી જોગવાઈઓ ધરાવતું હોય. દરેક સ્વતંત્ર એકમ તેના અલગ નિયમો ધરાવી શકે છે. તે કોઈ કાયદાકીય સિદ્ધાંત નથી કે સમાન ક્ષેત્રમાં કામ કરતા એકમ પાસે તેના સંચાલન / વહીવટ માટે સમાન નિયમોનો સમૂહ હોવો જોઈએ.

૩૫. એ નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે આગામી ઉચ્ચ પદ પર બઢતીના મામલામાં પરિષ્ઠતાને પાત્રતાના વિકલ્પ તરીકે સ્વીકારી શકાતી નથી કે તે તેના પર ઓવરરાઈટ કરી શકતી નથી અને જે નિયમ બઢતીના હેતુ માટે સેવાના સમાન સમયગાળાની જોગવાઈ કરે છે, તેને મનસ્વી કે અન્યાયી, અને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અથવા ૧૬ નું ઉલ્લંઘન કરનાર કહી શકાય નહીં. તે સુસ્થાપિત છે કે એવો કોઈ કાયદાકીય સિદ્ધાંત નથી જે એવું નિર્ધારિત કરતો હોય કે સેવામાં પરિષ્ઠ વ્યક્તિ આપમેળે બઢતી માટે પાત્ર બની જશે. કોઈપણ કર્મચારીને એ દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી કે બઢતી મંજૂર કરવાને નિયંત્રિત કરતા નિયમો અને પરિષ્ઠતાને નિયંત્રિત કરતા નિયમો ચોક્કસ સ્વરૂપમાં હોવા જોઈએ. પરિષ્ઠતા નક્કી કરવાના

---

માપદંડ અને બઢતી માટે પૂર્ણ કરવાના માપદંડ નક્કી કરવાનું કાર્ય નિયુક્તતાના વિશિષ્ટ વિવેકાધીન અને અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે. તે સંબંધિત નિયુક્તતાની નીતિના નિયમ સાથે સંબંધિત છે.

૩૬. બઢતી માટે ચાર વર્ષના નિવાસ સમયગાળાની શરતને બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૧૬ ના ભંગ તરીકે ઓળખાવી શકાતી નથી. એ નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે ઉપરોક્ત રિટ અરજીમાં અરજદારો દ્વારા આ નિયમને પડકારવામાં આવ્યો નથી અને માત્ર કલમ ૮(બી) ને જ પડકારવામાં આવી છે. નિયમ ૫ ના પડકારની ગેરહાજરીમાં, પાત્રતા માપદંડ અરજદારોના બંધારણીય અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરતો હોવાનું માની શકાતું નથી. નિયમ ૫ ને પડકારવામાં આવ્યો ન હોવાથી, અરજદારો માટે કોઈ ચોક્કસ હોદ્દા માટે ચાર વર્ષની રેસિડેન્સી પિરિયડ ની શરત/માપદંડ પૂરો કરવો આવશ્યક છે. હવે, સ્વીકૃતપણે, વર્ષ ૨૦૧૨-૨૦૧૩ માં, જ્યારે સામાવાળા નં. ૫ થી ૭ ને તેમના રેસિડેન્સી પિરિયડ અને ત્યારબાદના સમાવેશને ધ્યાનમાં રાખીને બઢતી આપવામાં આવી હતી, ત્યારે અરજદારો ચાર વર્ષનો રેસિડેન્સી પિરિયડ પૂર્ણ કર્યો ન હોવાને કારણે બઢતી માટે પાત્ર ન હતા. જ્યારે રેસિડેન્સી પિરિયડનો આવશ્યક માપદંડ પૂરો થતો ન હોય, ત્યારે માત્ર એટલા જ કારણસર અરજદારોને બઢતી મંજૂર કરી શકાય નહીં કે તેઓ પિતૃ

---

વિભાગમાં તે વ્યક્તિઓ કરતાં વરિષ્ઠ હતા જેઓ અગાઉ કોર્પોરેશનમાં નોકરી પર લાગ્યા હતા અને અરજદારોના કાયમી સમાવેશ પછી તેમનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો, કારણ કે રેસિડેન્સી પિરિયડના માપદંડને પૂરું કર્યા વગર નિયમ ૮(બ) હેઠળ કોઈ પણ વ્યક્તિ બઢતી મેળવી શકે નહીં. વરિષ્ઠતાનું નક્કીકરણ માત્ર ચોક્કસ કેડરમાં બઢતી મળ્યા પછી જ થઈ શકે છે. પરંતુ તે હેતુ માટે, બઢતી મેળવવા સંબંધિત આવશ્યક માપદંડને પૂર્ણ કરીને હોદ્દો પ્રાપ્ત કરવો પડે છે. પ્રસ્તુત કેસમાં, અરજદારોએ ચાર વર્ષના રેસિડેન્સી પિરિયડનો માપદંડ પૂર્ણ કર્યો નથી અને તેથી, સંબંધિત સમયે જ્યારે મૂળ અરજીઓમાં સામાવાળા નં. ૫ થી ૭ ને બઢતી અને સમાવેશ મળ્યો હતો ત્યારે તેઓ બઢતી મેળવવા માટે હકદાર ન હતા. આ હકીકતને વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવી નથી. તેથી, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા અરજદારોને પરિણામી રાહતો સાથે બઢતી મંજૂર કરવામાં ભૂલ કરવામાં આવી છે. જે રદ કરવાને પાત્ર છે.

૩૭. ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો મંજૂર થવાને પાત્ર છે. તદનુસાર, લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે છે. વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૫૦/૨૦૧૩ સાથે વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૮૫૬૩/૨૦૧૩ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ

---

તારીખ ૨૬/૧૦/૨૦૧૮ નો ચુકાદો અને આદેશ આથી ૨૬ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૫૦/૨૦૧૩ અને વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૮૫૬૩/૨૦૧૩ બંને અરજીઓ આથી ફગાવી દેવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

૩૮. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોમાં પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને ધ્યાનમાં લેતાં, તમામ દીવાની અરજીઓનો તદનુસાર નિકાલ કરવામાં આવે છે.

સહી/-  
(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ)  
સહી/-  
(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. પી. ઠાકર)

### આગળનો આદેશ

૪૦. સામાવાળાઓ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી જી.એમ. જોશી અને શ્રી રુતુલ દેસાઈએ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં પહોંચવા માટે સક્ષમ બનાવવા માટે આ આદેશ પર રોક લગાવવા માટે વિનંતી કરી છે. આ અદાલત દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા તર્ક અને બીજી બાજુના મજબૂત વિરોધને ધ્યાનમાં લેતા, કારણ કે તેમના મતે બઢતીઓ લાંબા સમયથી અટકી પડી છે, અમે

---

સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી વિનંતી સ્વીકારવામાં અસમર્થ છીએ અને તેને નકારી કાઢવામાં આવે છે.

સહી/-  
(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ)  
સહી/-  
(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. પી. ઠાકર)

**વિષય:** સેવા અને બઢતીના નિયમો, વરિષ્ઠતા અને પાત્રતા વચ્ચેનો તફાવત, તેમજ પ્રતિનિયુક્તિ અને કાયમી સમાવેશના સંદર્ભમાં હાઈકોર્ટનો ચુકાદો (લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ).

*This judgment has been translated using AI Tool*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.